

GAZDASÁGI LAPOK

43. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Október 24.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakiszt

csillag

helyesen alkalmazva, min-
legelőcsőbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

védjeggyel

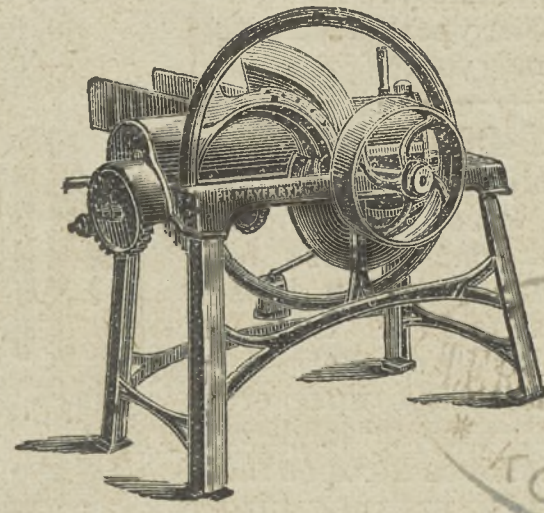
den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és
és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Takarmánykészítő gépek,
szecskavágók, répavágók,
daráló gépek,
takarmányfüllesztők,
trágyalé-szivattyúk,

gyártanak és szállítanak legújabb
:: és bevált szerkezet szerint ::

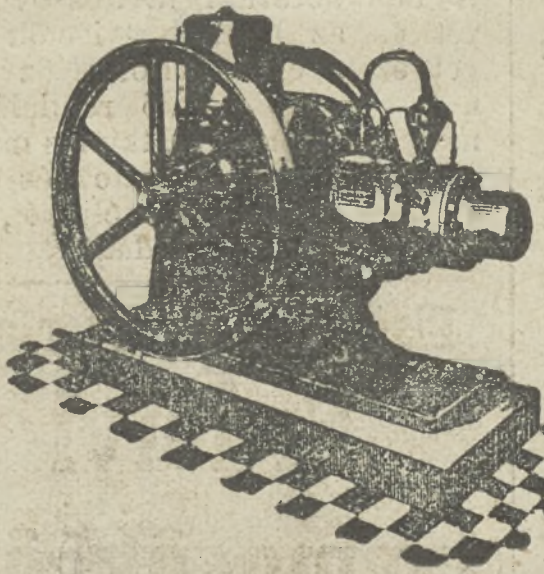
Mayfarth Ph. és Tsa mezőgazdasági gépgyárak,
vasöntödéék és gőzhámorok

Bécs II., Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárúsítók kerestetnek.

CLIMAX és ECLIPSE

nyersolaj-motorok és lokomobilok.

Legjobb és legelőcsőbb hajtóerő
mezőgazdasági és ipari célokra

Nincs robbanási veszély, se pénzügyöri
ellenőrzés. — Elsőrangú referenciák.

BACHRICH és TÁRSA motorgyár
Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota

Eladó rendkívül jutányos árban

2300 magyar holdas birtok,

2 órányira Budapesthez, csinos kastély; kitűnő gazdasági
épületek.

Röjtöki BAUER ANTAL

Budapest, VIII., Baross-utca 4.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlé-
szeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 42-ik évfolyamában hetenkint jelenik meg igen bő
és változatos tartalommal.

Ezen szaklap a legelsőoldalabb és legtartalmasabb
szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szak-
lap olvasását fölös-
legessé teszi. — A Borászati Lapok

a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé”-nek hiva-
talan közlönye.

Minden előfizető évenként két nagy színes műmellékletet
kap, valamely magyar szőlőfaj hí képét. Ingyen állapítja meg a szer-
kesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett szőlő-
betegséget vagy rovarát és az ellenök való védekezést és kimerítő
választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre. Kéthetes ingyen mel-
léklete a „Gazdasági Tanácsadó”, mely a mezőgazdaság, állat-
tenyésztés, gyümölcsészet, méhészet stb. kérdéseivel foglalkozik.

Laptulajdonos: Szerkesztéséért és kiadásáért felel:
BAROSS KÁROLY Örököse. Dr. DRUCKER JENŐ.

A lap előfizetési ára:

Egész évre 12.— korona. Félévre 6.— korona. Negyedévre 3.— korona.
Mutatványszámot 3 héten át szívesen küld a „Borászati Lapok”
kiadóhivatala Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz., II. em. II.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 88,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhore-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

szorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répavágók, kukorica-mörzsolók, darálók,
örlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1910. évi

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél
sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

50-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szét-
küldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalá-
ban, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 7. szám.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Kioszuk mezői gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: Egész évre . . . . . 16 kor. Fél évre . . . . . 8 . Negyed évre. . . . . 4 .	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz. Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszlanak meg.	HIRDETÉSEKET a lap kiadóhivatala vesz fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekkéért minden utánnomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	773
A mezőgazdasági termékek és termények hamisításáról. — Neumann Lajos	744
A modern csukorrépa magnemesítéséről. — Gyárfás József	744
Tárhoza. A bivaly farka. — Horváth János	744
A vadluczerna (Melilotus arvensis). — F. A.	746
Könyvismertetés.	747.
Kérdések és feleletek	748
Kérdések: Gulyabéli marha feljavítása. R. R. — Légen szárított tölgymakk. B. A. — Nyers vagy gö- zölt burgonya a marhának. I. Z. — Magtárpadló hézagainak betömése. J. B.	
Feleletek: Sok répalevel takarmányozása. C. — Miért nem terem luczernásom. P. — Megfakult és meg- nyúlódott bor javítása. Biró Gusztáv	748
Hírek	749
Aprók	750

SZEMLE.

(Állandóan szép október. — A bőriparosok panasza. — A bőrarak emelkedése. — A száj- és körömfájás megszünése nálunk. — A magas sertésárak és a sertésvész uralma. — A hizott marhaárak várható emelkedése.)

A „Budapesti Hírlap”-ban idézték nem rég Bugland marsall Isly hercegeinek következő időjárás szabályát: „Az időjárás 12 eset közül 11-ben az egész hold idő alatt olyan lesz, mint a milyen a hold ötödik napján volt, ha a hold hatodik napja is olyan volt mint az ötödik, — és 12 eset közül 9-ben az egész hold idő alatt olyan lesz mint a hold negyedik napján volt, ha a hold hatodik napja olyan volt mint a negyedik.” Konstatáljuk azt, hogy a hold 4, 5. és 6-ik napján egyaránt szép idő volt. Igaz, hogy reggel ködös és hűvös majd nem a dérig lehülő, de nappal verőfényt szór és nagyon meleg. E szerint tehát nagy a valószínűség, hogy november 10-ig ilyen lesz az idő mint a minőnek leirtuk. Igaz, hogy az időjárás megjósolása nagyon kényes dolog, és nem hiába mondotta Angot, a francia középponti meteorologiai intézet igazgatója, hogy nem lehet 24 órás időjósolást többre vállalkozni, — de a holdra támaszkodó jósolások sok valószínűséggel bírnak és a gazdák is gyakorlati észleleteik alapján a hold befolyását elismerik az időjárásra. Az ősz tehát ritka szép és az is fog valószínűleg maradni, nagy gaudiumára a vetéssel, répszállítással, gőzeke és más szántásokkal vesződő gazdáknak, — de

még inkább a jószágtartó gazdáknak, mert a legeltetési évad behúzódik messze a télbe és a takarmányhiány veszedelem nem sujt úgy mint az elmúlt években. Passzió nézni, hogy mint kaszálják a gazdák most október második felében a luczernákat és szűzheréket, a legelésző nyájukat és az erdőknél még mindig sötét zöldelő lombjait. Csak a korai vetésekkel van baj. Nemcsak azért, mert túl bujnak — hiszen ez még nem oly nagy baj; a buza két nyári növény és az a baj, ha egy nyár alatt kell kifejlődnie, hanem azért mert a korai vetésekbe beletolja petéit a hesszeni légy és a csikos lábu légy és bizony, ha a gazda jól megnézi korai vetéseit, nem egy helyen jut arra a kellemetlen tapasztalatra, hogy a buza megnőtt sását kezével megfogva, benne marad, mert ezen említett legyek álcaí már elrágták az első bütök fölött levő szárreszeket. Sokkal öröndetesebb az, hogy a vadrepcze és mustár magjai kikeltek a nedves időjárás folytán és ma pompás sárga színben virágnak. Persze magot nem hoznak és el fognak pusztulni. Se vasgálicz, se rézgálicz, sem repcefészülök ezt az eredményt ily tökéletesen fel nem mutatják. Ellenben baj az, hogy az idén a kései aratás miatt későn szabadá lett szűzherék nem igen hoznak magot, és ennek folytán a heremagvak ára már is nagyon emelkedik. Már évek óta megfizethetlen drágák a heremagvak és jövő évadban is a venni kénytelen gazdák kénytelenek jól megfizetni.

Már a múlt évben is a nagy szárazság miatt, de az idén is a kevés sár miatt nem kopik a csizma. Ennek a csizma és cipő hordozók milliói örülnek, de lám aggodalmat és gondot okoz ez a tinárok, bőrkereskedők és lábtümvészeknek. Nem kopik a lábballi, mert nincs sár, — tehát nem is fogy és a bőripar szenved. Ehhez járul még az is, hogy a bőrarak magasak, mert Amerika egyszeribe mint hatalmas bőrvető jelent meg az európai piacokon és mindent összevéssárol magas árakon. A gazdák ezért szinte nem haragudhatnak, mert ha már meglátogatja őket az Isten és bőrtérmezhez juttatja, legalább a veszett fejsze nyelén adhatnak jól tud. A közgazdasági életben gyakorta találkozunk azon jelenséggel, hogy az a mi az egyiknek jó, a másikkal rossz és megfordítva. Lehet prédikálni egyenlőséget és testvériséget minden branchban, de a közgazdaság terén nem, ott örökös a harc épen ezen nem szűnő antagonizmus miatt.

Azt újságolják, hogy a száj- és körömfájás ragálya egész Magyarországon megszűnt. Dicséret ezért állatorvosi karunknak; mert ha ők a vásárokat nem ellenőriznék oly szigorral mint teszik, akkor ilyen öröndetes eredményről szó sem lehetne. Eltekintve attól, hogy közvetlen

nagy károkkal jár, ha a fertőző baj a gazdák állatállományában föllép, még nagyobb baj az, hogy az elzárkózási hajlamban leledző külföldnek így nincs és nem lehet abszolute semmi ürügye arra, hogy marha exportunkat feltartóztassa. Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy meddig örülhetünk ennek a dicső állapotnak? A kelet felől meg van az örökös veszedelem, hogy a ragály bejuthat, még pedig a csempészések révén. Az újabb időben még ennél is nagyobb baj fenyeget és ez a marhavész, a mely Török- és Oroszországban nagyobb arányokban lépett fel és föl, hogy valamiképp, talán Bosznia felől behurcolják.

Csak a sertésvészre hallhatnánk már egyszer azt a jelentést, hogy: „megszűnt.” Sajnos erre nem sok a remény. Ez a fertőző baj óriási pusztításokat visz végbe Magyarország sertésállományában. A sertés már csak elég szapora faj, és még sem képes felszaporodni. Nincs disznó Magyarországon, és ha a sertésvásárokra ellátogatunk bámulattal fogjuk látni, hogy mily sok a vevő és mily kevés az eladó. A hizlalni való disznó keresettsége már hat hét óta igen nagy. De hogy nemcsak Magyarországon nincs disznó, hanem másutt sincs, tehát nincs a Balkánfélszigetén, nincs Északamerikában, arról tanuszkodik a szalonna és zsirnak igen magas ára. Semmi sem akadályozza a külföldet, hogy szállonát és zsirt tetszése szerint behozhasson, a kutya se törődik azzal, hogy mennyi kokusszirt kevernek a disznósir közé. és mégis roppant magas e cikkek ára. A sertésenyésztésnek nagy rugói lehetnének ezen árak, ha a sertésvész nem lohasztaná le a tenyésztők kedvét. Ezen a bajon azonban ez ideig sem gyógysem óvszerek, sem állategészségügyi zárlatokkal segíteni nem tudunk.

Jeleztük azt, hogy a hizottmarha áraknak a nem messze jövőben emelkedniök kell. Logikailag ennek így kell lenni, mert a múlt évben a gazdaközönség kénytelen volt eltékozolni a növénydékmarhákat és most szűken van a bekötni való marha. Aztán a gazdák kénytelenek voltak a takarmányok drágasága miatt szünetelni a hizlalással és e miatt aránytalanul sok sovány marha került a mészárosok bárdjai alá. Lajtántul már érzik a drágulás szelét és bizony folyton hangoztatják a husbehozatal szükségét. A külügyminiszter is hajlandó felhasználni ezt a hangulatot oly kereskedelmi szerződések megkötésére, a melyek nekünk nyünkre nem lennének. Politikai nehézségek ennek most utjában állnak, óhajtasunk csak az, hogy a politikai békeföltételek közt ez e pont valahogyan ne szerepeljen, mert oda át nagyon értik a csiziót. y.

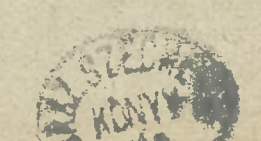
A M A G Y A R

MEZŐGAZDÁK
LEGELŐNYÖSEBB A

MEZŐGAZDÁK GABONA

SZÖVETKEZETE UTJÁN ÉRTÉKESÍTÉSE.

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ♦♦♦♦♦ Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

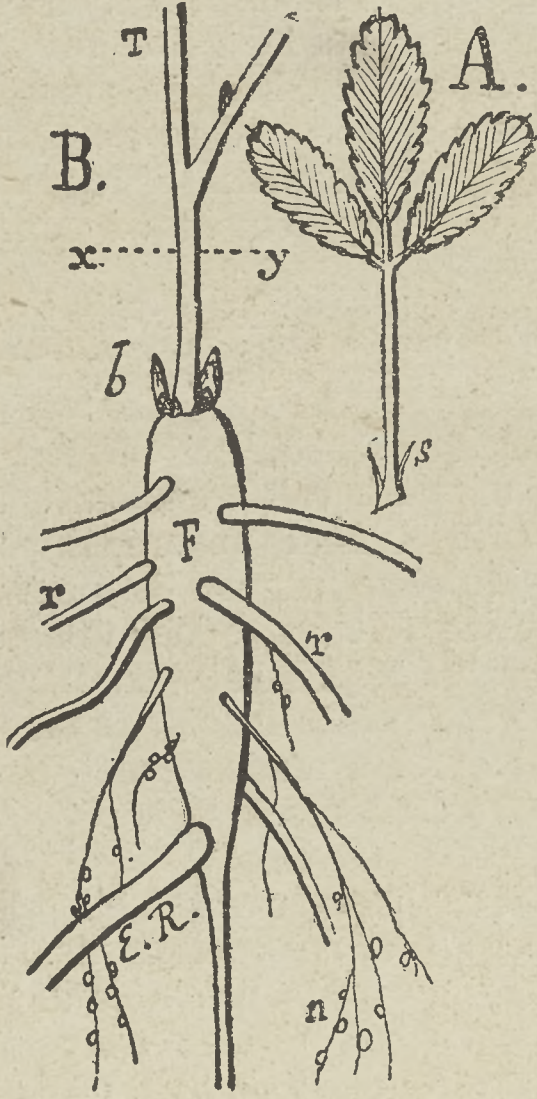

tehát nem örülne azon, ha az amugy is szemrontó polározó készüléken kívül még a mikroszkopot is elő kellene venni a répa szöveteinek tanulmányozására.

De ennyire még nem vagyunk és ha egyes magnemesítők már a mikroszkopot is felvették a répavizsgálatok szertárába, ezt inkább tudományos kutatások eszközzésére tették; az edénynyalábok megolvasására alapított anyarépa kiválogatás ugyan s nem bizonyult helyesnek, mert a nagyobb edénynyalabszám és a polározás által kimutatott cukortartalom között törvényszerű összefüggés nem volt kimutatható, de másrészt kitént csakhamar az is, hogy a mikroszkop nem bírja a cukrosabb répát kimutatni, mert a cukorban szegény répa gyakran ugyanazt az anatómiai képet mutatja, mint a cukorban gazdag. Legujabban azután már a leveleket kezdték ki a mikroszkoppal,* de valami nagy gyakorlati

145-ik ábra. A Melilotus gyökere szára és levélzete.

eredményt ettől nem lehet várni és a répánál a tenyészkiválasztás még nagyon sok ideig a cukortartalom megállapítására fog első sorban támaszkodni és a cukrosság lesz az anyarépa próbaköve. De akkor mit csináljon a nemesítő, honnét tudja meg, hogy a nagyon cukros répa közül melyik lesz jó anyarépa, vagyis melyiket tartsa meg mint jó tulajdonságait jól átörökítő répát a tenyészetben? Ugy, hogy *családtenyésztést* folytat, mert akkor két év múlva az utódok megvizsgálása alapján biztos kézzel válogathatja ki a nem megfelelő tenéyszanyagot.

A *magnemesítés csakis családtenyésztéssel boldogulhat* manapság már és a modern magnemesítés fel is hagyott már az azelőtt divó elavult tömegtenyésztéssel, mely az egyes tenéyszegyedek átörökítésére nem volt tekintettel, azaz nem kezelte külön az egyes anyarépaakat és azok utódait, hanem a legjobbaknak talált egyedeket és azok magját is összekeverte. Csak hogy nem minden répa képes jó tulajdonságait átörökíteni és azért a családtenyésztés répánál is feltétlenül szükséges, kiegyenlített répa elérése. „A tömeg tenyésztéssel sok helyen elért balsiker arra vezetendő vissza, hogy a tömegtenyésztés a cukorrépa csak súlyra és cukrosságra való kiválasztásával, de az egyes tenéyszegyedek át-

* Frühwirt, Züchtung d. landw. Kulturpflanzen IV. kötet, 341. old.

örökítő képességének megfigyelése nélkül nagyon szélsőséges fluktuációkkal dolgozik és gyakori, hogy a cukortartalom nem öröklődik át“, mondja a fentemített Moller és hozzátesszi: „A családtenyésztés gyakorlásában arra a nézetre jutottam, hogy leghelyesebb oly családokkal dolgozni, melyek utódjai a cukortartalomban kevés ingadozást mutatnak, ha az ilyen családok cukortartalma nem is éppen a legnagyobb“.

Az a magnemesítés, mely családtenyésztés nélkül dolgozik, manapság már nem mondható modernnek és rövidesen el is fog maradni egyéb modern magnemesítések mögött, illetve azok eredményeit sohasem fogja elérni.

A cukorrépa magnemesítés büszkén tekinthet vissza az elért sikereire, de amint az *Briem* és más szaktekintélyek is hangoztatják a legnagyobb sikereket, a rohamos előrehaladást az utolsó évtizedek mutathatják fel, melyek a kritika nélküli tömegtenyésztéstől a precízebb egyéni-, törzs- és családtenyésztésre tértek át. Ezen az utóbbi uton, de *csakis ezen* várható a modern répa magnemesítéstől még további előrehaladás, különösen az a répa cukrosságának kiegyenlített-ségére nézve, amikor is egy-egy táblán már nem fogunk nagyon magasan polározó répaikon kívül cukorban szegényeket is találhatni, hanem az összes répa jó átlag cukortartalmat fognak kevés ingadozással felmutatni.

Hazánkban is többen foglalkoznak a cukorrépa és takarmányrépa nemesítésével, de előre megmondhatni, hogy akik ezek közül nem fognak a modern színvonalon maradni, nevezetesen, akik még mindig a tömegtenyésztéshez ragaszkodnak és nem térnek át a családtenyésztésre, azok végleges tartós sikert nem fognak elérhetni, illetve a külföld eredményeit meg se fogják közelíthetni! Az *okszerű családtenyésztés felkarolásával állhat majd csak ki a magyar répa a külföldivel mérkőzésre*, de a meddig nálunk egyes tenyésztők maradi módon a külföld legelső magtenyésztőitől már sutba dobott tömegtenyésztéssel bibelődnek még most is, addig ezeknek előbb-utóbb kárba vesző fáradsága csak ama bizonyos érdekkörök által hangoztatott nézeteknek ad tápot, hogy Magyarországon nem lehet a külföldit jóságra csak némileg is megközelítő répát előállítani.

Gyárfás József.

A vadluczerna (Melilotus arvensis).

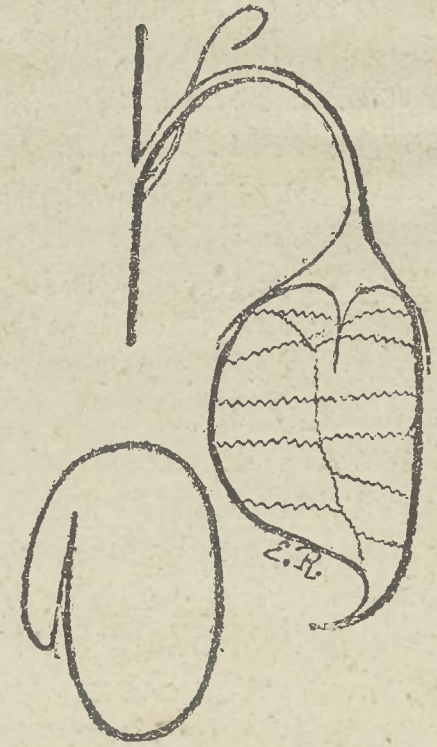
Kellemetlen gyomja a vörös agyagoknak ez a sárga pillangós, melyet hibásan vadluczernának neveznek. Ha egyszer befészkelte magát egy birtokba, nehéz tőle szabadulni. Az árpa és zabot szokta megtisztelni jelenlétével, a mikor is 50–120 centiméter magas sárga füzéres virágzatával messze felnyulik az árpa és zab felé, s az egyetlen jó a mit tesz, hogy nagyon kellemes illatárba borítja a megfertőzött tábla egész környékét. Fehér virágú válfajtáját Bokhara herének nevezik, a melyet Németországban zöld trágyázási célokra termelnek, mert gyökerein sok nitrogén gyűjtő göbök keletkeznek, és így a földet nitrogénben gazdagítja. A melilotus magja zöldes színű és nagyon hasonlít alakja és nagyságára nézve a vörös here maghoz. Rendszeren a mag utján szokott terjedni, — de miután élvelő mint a luczerna, ha egyszer meggyökeresedett, akkor nagyon nehéz kiirtani. Tőgyökere vastag husos és abból ereszt ki oldal gyökereit, melyek nagyon mélyen lehetnek a földbe. Zöldjében az állatok nem kedvelik. Szárazon megeszik. Kiirtani háromféleképp lehet.

Mély gözeke szántás és utána következő kapa műveléssel. Másodszor rendszeres tarló buktatással és harmadszor a termények közé került mag gondos kirotálása és elégetésével. Magját különben a galambok nagyon szeretik. Két ábránkkal illusztráljuk az itt elmondottakat.

A szüret.

Ha ez a valóban ritkaság számba menő szép őszi időjárás még hosszabb ideig eltart — és Isten adja, hogy eltartson — úgy előrelátható, hogy a legöregebb embereket ismét cserben fogja hagyni az emlékező tehetségük. Az ez évi időjárásnak ezen szerencsére kedvező szeszélye persze a szőlősgazdákat nagy örömmel tölti el, mert ki nem ismerné egy esős szüretnek minden baját és keservét!

A szüret az egész országban buzgón folyik, sok helyen már be is fejeződött, de nagyobb részt még serényen dolgoznak a prések. már ott, ahol van mit préselni. Mennyiségileg bizony nagyon gyenge az eredmény, de a minőség általában jobbnak mutatkozik, mint remélték, helyel-közzel még a tavalyit is megközelíti, sőt el is éri. Persze igen sok a rossz és beteg bor is,

146-ik ábra. 10-szeresen nagyított magja a Melilotusnak.

de remélhetőleg ezek olcsó áron hamar el fognak fogyni. A múlt évi borokat nagyon keresik, de a termelőknél már nem igen találkozunk nagyobb készletekkel, javarésze a borkereskedők pinczéiben hever, a kik jól tudják, hogy tavaszig a múlt évi bor ára nagyon fel fog menni.

Az Ausztriából jövő hírek nem kedvezők, az időjárás rossz és ennekfolytán az utóbbi hetekben a minőség inkább rosszabbodott, mint javult, a mennyiséget illetőleg pedig az a nézet uralkodik, hogy a közepesen jóval alul fog maradni. Csak Tirolban elég jó a minőség, de ott viszont a mennyiség csekély s ennekfolytán a borárak oly magasak, hogy nem képeznek ártalmas konkurencziát a magyar boroknak.

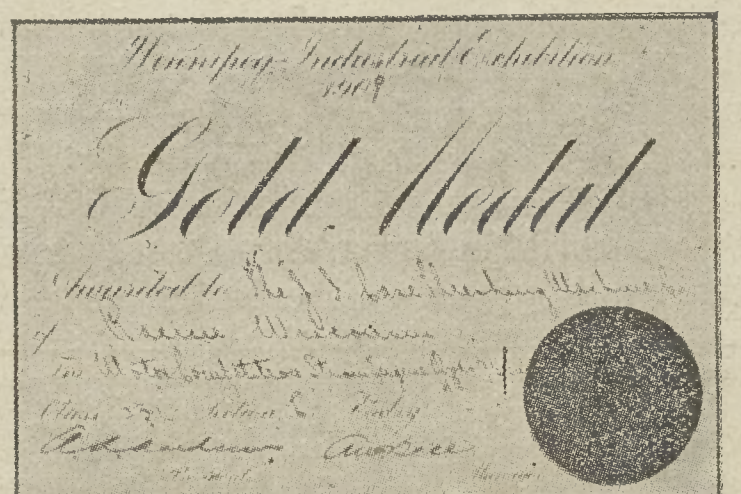
Nagyon foglalkoztatja a borkereskedő köröket most az, hogy Horvátország és Szlavóniában az új magyar bortörvény még nem lépett életbe s ott sok minden szabad, a mi nálunk szigorúan tilos, így a cukrozás, törkölyborkészítés stb. Mozgalmas élet folyik is most a horvátországi szőlőtermelő vidékeken, s igen jó lesz, *ezeket az urakat szigoruan ellenőrizni, különben sok horvát „petiotot“ (törkölybort) fogunk az idén a korcsmákban magyar bor czé- gére alatt meginni.*

A Tokaj Hegyalján a szüret csak e héten fogja kezdetét venni, de a kilátások nem valami kedvezőek, a Hegyalja sokat szenvedett a perenosz-

ELSŐ D IJ
ARANYÉREM

CASE GŐZEKE

Vezérképviselő:

HAHN ARTHUR
Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

pora által, az óbor készletek még nagyok és az új német „Weinzollordnung“ (vámkezelési eljárás) nagy nehézségeket gördit a tokaji borok kivitele elé, a melyeknek Németország egyik legnagyobb fogyasztója.

Az új vámelőírások szerint ugyanis minden Németországba irányított küldemény egy hivatalos vegyelemzéssel látható el, továbbá meglehetősen magas kezelési illeték rovandó le. Más boroknál, a melyeket teljes kocsiakományban küldenek ki, az nem jelent valami különös megterhelést, de a tokaji borokat rendszerint igen kis küldeményekben, többnyire gönczi hordóknál viszik ki és az új rendelet szerint ez egy igen nagy megterhelést involvál, egészen eltekintve attól, hogy a vegyelemzési bizonylat megszerzése sok utánjárással és jelentékeny idővesztéssel jár együtt.

Szegény Tokaj-Hegyaljának még ez a csapás is kellett!

F. A.

KÖNYVISMERTETÉS.

Mezőgazdasági képek Angolországból. Ezen cím alatt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában most jelent meg az egyesület tagjai által a múlt évben Angolország mezőgazdasági viszonyainak tanulmányozására rendezett utazásról szóló jelentés. A jelentés, melyet Szilassy Zoltán orsz. képviselő és az O. M. G. E. szövetségi titkára, mint a tanulmányi utazás egyik vezetője szerkesztett, 14. fejezetben érdekesen és tanulságosan ismerteti az angol mezőgazdasági kulturát, az annak fejlesztésére szolgáló intézményeket, állami és társadalmi törekvéseket. A jelentés nem mint száraz kronologikus utazási jelentés van egybeállítva, hanem tárgyak szerint csoportosítja a tanulmányi utazás tapasztalatait és bár az egyes fejezeteket az előkelő gazdatársaság egyes tagjai írták meg, azoknak fejtegetései és következtetései nem képeznek pusztán egyéni véleményt, hanem az adatgyűjtés közössége és a különböző tapasztalatok felhasználása következtében a magyar gazdatársadalom előkelő csoportjának közös leszűrdött méreteit foglalják össze. Ennek folytán, dacára annak, hogy az angol mezőgazdasági viszonyok igen nagy mértékben eltérnek a mienktől, mégis a könyvnek fejtegetéseit minden magyar gazda nemcsak élvezettel, hanem igen nagy haszonnal is tanulmányozhatja és minden magyar gazda becses anyagot meríthet a magyar mezőgazdaság emelésének és fejlesztésének fontos munkájára. A jelentés, amely a magyar gyakorlati gazdáknak az angol viszonyokról első megnyilatkozásként képezi, éppen abban tér el más hasonló tanulmányi utazási jelentésektől, hogy az egyes közleményeknek írói, gyakorlati tapasztalatokat ismertetnek, amelyeket a magyar gyakorlati gazdák működésük közben leginkább felhasználhatnak és ezért ez a jelentés hivatva van hozzájárulni ahhoz, hogy a magyar mezőgazdaság színvonala a könyvben foglalt tapasztalatok felhasználásával emeltessék. A jelentés bő és gyakorlati tartalmát legjobban a benfoglalt fejezetek tüntetik fel. A lótenyésztésről gróf Somssich László és Horváth Jenő, a szarvasmarha-tenyésztésről Leidenfrost Károly, a juhtenyésztésről Szilassy Zoltán, a sertésenyésztésről Elek Ernő, a növénytenyésztés és kísérletügyről Szilassy Zoltán, a gyümölcsenyésztésről Telegdi József, a mezőgazdasági szövetkezésekről és gazdasági munkássokról György Endre, Woburn Abbey-ről gróf

Eszterházy László, a New-Castle-i királyi kiállítástól újnapi Elek Ernő és Szilassy Zoltán, Nagy-Britannia mezőgazdasági viszonyainak általános vázlatáról Szi assy Zoltán és végül társadalmi megfigyelésekről Horváth Jenő írtak egy-egy fejezetet. Az összes közlemények a társaság tagjai által felvett 110 jól sikerült eredeti fényképpel vannak disztivé.

Amint ebből a rövid kivonatból látható, ez a jelentés felöleli mindazokat a nevezetesebb momentumokat, amelyek a mezőgazdaság terén, ami szempontunkból figyelembe veendő és kivált az Anglia mezőgazdaság legfontosabb ágát az állattenyésztés különféle részeit igen kimerítően tárgyalja. A diszes kiállítású 224 oldalra terjedő mű ára 5 korona és megszerezhető bármely könyvkereskedésben.

Matenaers-Campbell. Paul Parey Berlin könyvkereskedésében már második kiadása jelent meg ezen műnek, a melynek megjelenése szenzációja volt a gazdasági könyvpiacnak. Tíz hónap leforgása alatt immár a második kiadás is napvilágot látott. Ki van bővítve az új kiadás egy új fejezettel a címmel: „D. Maschinen und Geräte, die sich in der Praxis am besten bewährt haben.“ Másik új fejezete: „Die Bearbeitung des Bodens im Sommer.“ Az illusztrációk is meg lettek szaporítva. Ára a könyvnek 4 márka. Beszerezhető magyarországi könyvkereskedők útján is.

Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának évkönyve 1909. évre. Ez alatt a cím alatt jelent meg a m. kir. földmivélségi miniszternek 1909. évi 13. számú kiadványa, melyet a m. kir. földmivélségi miniszter megbízásából Dubravszky Róbert miniszteri tanácsos állított össze. Az évkönyv, mely kiegészítő folytatása az 1902-ben kiadottnak, öt részben írja le a s ismerteti minden tekintetben mezőgazdasági oktatásunkat és főképen annak 1902-től tett kiváló haladását.

A 480 oldalra terjedő vastag kötetben kizárólag a minisztérium szakoktatási osztálya alá tartozó intézmények az állatorvosi főiskola, az akadémiák, a földmivélségi iskolák, tejjgazdasági szakiskolák és a gazdasági szaktanárok működése talál helyet, nincsenek azonban sorai közt bővebb tárgyalás alá véve azok az intézetek, melyek az erdőszeti, szőlészeti, borászati, kertészeti és gyümölcsstermelési ismeretek terjesztésére szolgálnak, valamint azok a tanfolyamok sem, melyek csak speciális egyirányú mezőgazdasági tudást (pl. a baromfitenyésztés, méhészet) terjesztenek.

Az anyag által felölelt intézményekre vonatkozólag azonban teljes felvilágosítást nyújt. Az állatorvosi főiskola az öt akadémia, a földmivélségi iskolák, a tejjgazdasági szakiskola és a tejművelés iskolák leírásánál hasonló előadási rendszert követve, megismerteti a tanárokkal s a tanulókkal egyaránt. Minden egyes intézetnél kimutatásokat ad a tanító és tisztai személyzetéről, annak irodalmi működéséről, tudományos eredményeiről, statisztikai táblázatok reprodukálásával elénk állítja a tanuló ifjúságot, ugye képzettségük, mint előmenetelük, magaviseletük és személyi viszonyaik tekintetében. Az ifjúsági egyesületek, segélyegyletek, menzák, önképző, dal, zene és atletikai körök kimerítő leírásával az egyes intézetek tanulóinak társas életébe enged érdekes bepillantást. A tanításra, képzésre és igazgatásra vonatkozó szabályok között felsorolt rendelkezések úgy az egyes intézetek növendékeire, mint azok tanáraira nézve

elsőrendű fontosságú tudnivalók, a tanító segéd-eszközöiről szóló fejezetekben pedig azokkal az anyagi és technikai eszközökkel ismerteti meg a könyv, melyek az egyes intézeteknek a tanítás munkájában támaszul szolgálnak. Az alapításra vonatkozó adatok az alapító levelek leközlésével az ösztöndíjak elsorolásával plasztikusan állítja elénk annak a részint az állam részéről, részint magánosoktól eredő áldozatkészségnek impozáns mértékét, mely mezőgazdasági szakoktatásunk fejlődésének egyik alapvető feltételét, az anyagi eszközök adta meg.

Ötödik részében a gazdasági szaktanárokról szól az évkönyv írója s érdekes sorok és statisztikai táblák közlésével világitja meg azt az oktatási rendszert, melyet a földmivélségi miniszter a gazdasági szaktanári intézmény szervezésével nálunk meghonosított. Egységes, felvilágosító képet ad mezőgazdasági oktatásunk mai állásáról és szervezetéről s ezt még világosabbá teszi a könyvhöz csatolt tartalmas függelék által, melyben a könyvben bővebben tárgyalás alá nem vont, de a mezőgazdasági oktatás ügyét előmozdítani hivatott intézeteket, kísérleti telepeket, megfigyelő állomásokat sorolja fel rövid magyarázat kíséretében.

A jó pinczegazda. Irta Pettenkoffer Sándor. A Köztelek olcsó könyvtárának kilencedik füzeté. Remek kis könyv. Nem csoda, a ki írta, az Magyarország első gyakorlati borásza, a mit a budafoki vinczellér iskolában végzett remek praxisával urbi et orbi igazolt. Csak annyit mondunk, hogy a ki borászattal foglalkozik, ezt a művet okvetlenül szerezzze meg, mert nagyon sok jót tanulhat belőle. Ára 1 korona.

A dűgyi tanácsadó. Összeállította Hollady Nándor. A Köztelek olcsó könyvtárának hetedik füzeté. E nélkülözhetlen könyv most kitanítja a gazdát arra nézve, hogy az új adóörvények mit tartalmaznak. Ezt bizony meg kell tanulni a gazdának, mert az új adózás 1911. január 1-én bekövetkezik, s akkor hiba lenne a tájékozatlanság. Ára 50 fillér.

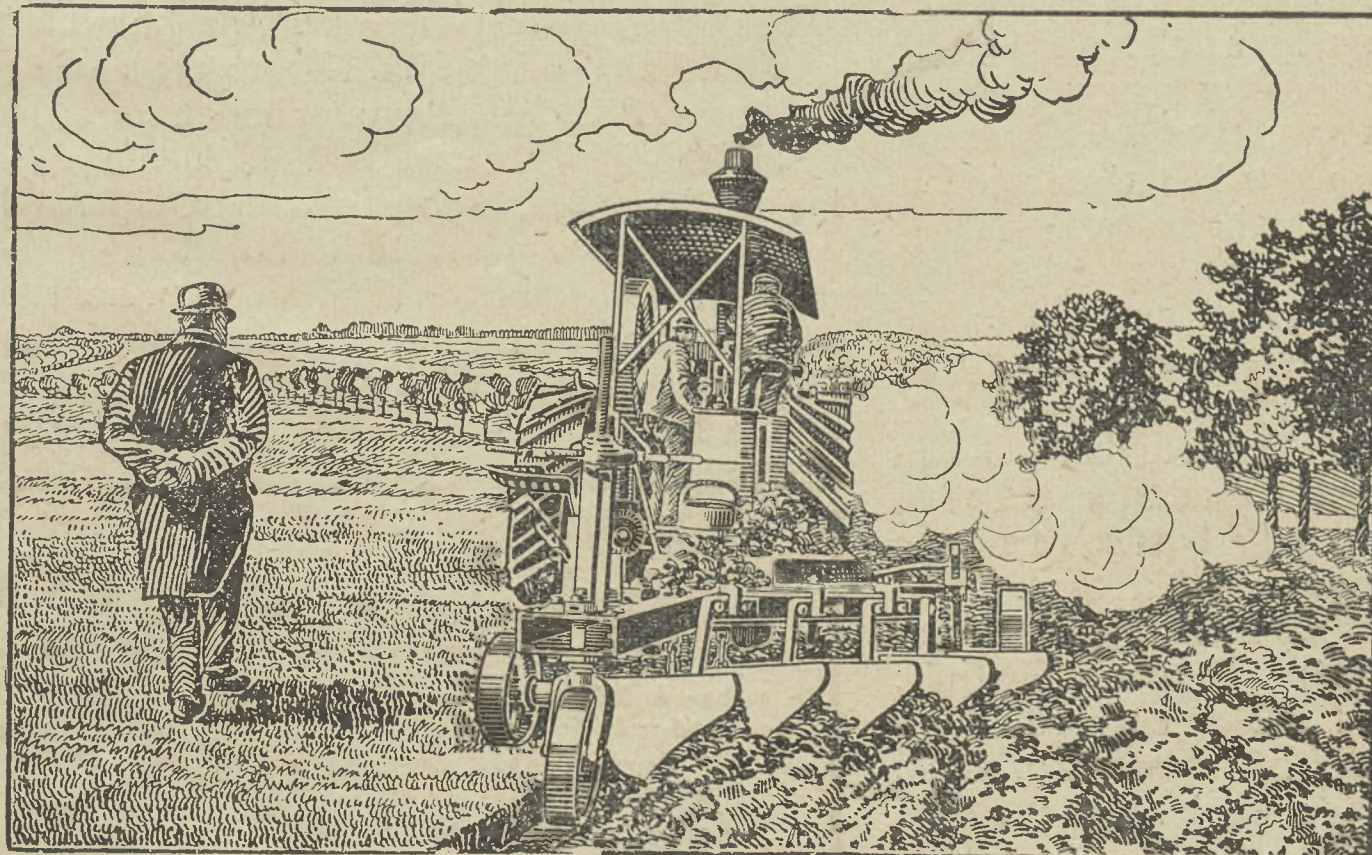
Bosznia és Herzegovina 1908. külkereskedelmi forgalmának eredményei. A sarajevói országos kormány ezuttal tizenegyedik évi jelentését adta ki a gondjaira bízott közigazgatási terület külkereskedelmi áruforgalmáról. A Holzhausen-féle nyomdában nyomott brosúra „Bosznia és Herzegovina külkereskedelmi áruforgalmának főeredményei az 1908. évben“ címet viseli.

A jelentés ugyanazon tagoltság szerint szerkesztett, mint az előző években. A bevezetés az áruforgalmi-statisztikai szolgálat szervezetét vázolja, a mit a külforgalom ismertetése követ és pedig előbb az állatokra, azután az egyéb árukra vonatkozólag, súly és pénzérték szerint s táblázatos kimutatásokkal, míg a közlemények sorát hét terjedelmesebb táblázat zárja be, a melyek a négy közvetlen megelőző év adataival való összehasonlítást is nyújtják.

Az 1908. évben a bevétel értéke 121,686 385 K-ra, a kivitelé 108,951.274 K-ra rugott, a miből Bosznia és Herzegovinára nézve egy 12,735.111 K és passzív egyenleg származik.

A bosnyák kereskedelmi mérleg éveken keresztül aktív volt, 1907 óta azonban passzívvá vált és pedig úgy a kivitel csökkenése, mint a behozatal emelkedése következtében. 1907-ről 1908-ra a bosnyák kivitel 2.81%-kal csökkent, a behozatal ellenben 6.28%-kal emelkedett.

A legértékesebb bosnyák kiviteli cikkek: a fa (1908. évben 3,129.055 mm. fűrészelt áru,

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJARÓ GŐZEKE

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

Bármiképpen is javítjuk a bort annak eredeti színe vissza már nem jön, sőt minél többször derítjük, annál világosabb lesz. A bor színét javíthatjuk a bortörvényben megengedett karamel (égetett cukor) hozzáadásával, a mely bármely gyógyszertárból beszerezhető.

Miután nincs kizárva, hogy a nyulosodást okozó mikroorganizmusok ismét esetleg el nem szaporodnak, miért is tanácsos a megjavított nyulos boron minél hamarabb tudadni.

Biró Gusztáv.

HIREK.

Vámtárgyalás Németországgal. A külügyminiszteriumban e hó 20-án kezdtek meg a Németországgal kötött kereskedelmi szerződés, a vámtarifa és állategészségügyi egyezmények néhány vitás kérdése elintézésére egybehívott delegátusi konferenciát Rössler osztályfőnök elnöklésével. A német delegáció elnöke Körner külügyi hivatali igazgató. A tárgyalások e hó végéig Bécsben, azután Budapesten folytattnak és fejeződnek be.

A fogyasztási szövetkezetek kongresszusa. F. hó 21-én délelőtt tartották országos gyűlésüket a „Hangya” kötelekbe tartozó togyaszti és értékesítő szövetkezetek kiküldöttjei a „Royal”-szálló nagytermében. A kongresszusnak ünnepies bevezetést adott mintegy 800 kisgazdának a Károlyi Sándor grófnak a Mezőgazdasági Múzeum előtt lévő szobra elé kizarándoklása, a hol az ünneplő közönség először a Himnusz énekelte el, majd pedig Mayer János kompolti kisgazda rendkívül hatásos beszéd kíséretében gyönyörű buzakalászközlőből font koszorút helyezett el a szobor talapzatára. Utána Máthé Dénes mondott beszédet és a székelyföldi szövetkezetek nevében megkoszoruzta a szobrot. A kongresszus pontban 10 órakor kezdődött. A „Royal”-szálló nagytermében a szövetkezetek képviselőiben mintegy másfél ezer volt jelen. Az elnöki emelvényt Pallavicini Ede örgróffal az élén a „Hangya” igazgatóságának teljes számban megjelent tagjai foglalták el. Ott volt továbbá a földmivélsügyi miniszter képviselője, Ferdinánd Bertalan, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőjeként Károlyi Mihály gróf elnök, a Hegyvidéki Miniszteri Kirendeltség képviselőjeként Poronkay Gyula gazdasági felügyelő, és többen közéletünk notabilitásai közül.

Az elnöki megnyitót örgróf Pallavicini Ede mondotta, melyben különösen kiemelte, hogy az egymásra utaltság és az összetartozás érzése teheti csak egységessé és erőssé egy nemzet társadalmát. Erre különösen a mai válságos időben van nagy szükségünk, mert egyetértés, összetartás nélkül sem politikai, sem társadalmi, sem gazdasági téren sikereket nem érhetünk el.

Az első előadó Rosemberszky Gyula r. k. esperes, plébános a micskei szövetkezetek elnöke volt, az igazgatók és felügyelők teendőiről beszélt. Előadását lelkes szavakkal végezte s befejezésül a szövetkezetek nagy alapítójának, Károlyi Sándor grófnak példáját állította a nagy számban összegyűlt szövetkezeti emberek elé.

Balogh Elemér, a „Hangya” vezérigazgatója számolt be ezután a „Hangya” és kötelekhez tartozó szövetkezetek fejlődéséről. Jelenti, hogy a lefolyt 9 hó alatt a „Hangya” 52 új szövetkezetet rendezett be, míg áruforgalma az előző évhez képest másfél millióval emelkedett. Alapítókéje 1,400.000 koronára emelkedett, a forgalma pedig 16 millió korona. Jelentékeny sikert ért el a „Hangya” azáltal, hogy a „Szövetkezetek Szövetsége”-nek támogatásával keresztülvitte a

képviselőházban a szövetkezetek adójának leosztását.

Érdekes előadásokat tartottak még *Andrássy Kálmán*: a fogyasztó szövetkezetek legnagyobb gyengéje hogyan válhatik erővé és *Mesko Pál* a szövetkezetek és a népies sajtóról.

A tagok száma 6000-rel, az üzletrészek száma 20.000-rel, az alaptőke circa 200.000 koronával, a tartaléklap circa 200.000 koronával, az áruforgalom pedig circa 5 millió koronával emelkedett.

Az OMGE. igazgatóválasztmányi ülése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya, ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek országos Szövetsége végrehajtó-bizottsága csütörtök délelőtt a Köztelken gróf Károlyi Mihály elnöklésével ülést tartott.

A vidéki gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyében Szilassy Zoltán jelenti, hogy a vármegeyi gazdasági egyesületek közül eddig 30 jelentette ki, hogy hozzájárul a titkárok nyugellátásához. A m. kir. földmivélsügyi miniszter elvben támogatását jelentette ki és az első évre 10.000 koronát engedélyez. A nyugdíjintézet létesítéséhez szükséges, hogy az adott államsegély állandósítsassék. aminek kieszközlésére már lépések tétettek. Rubinek Gyula igazgató az 1910. évben rendezendő dán- és svédországi tanulmányut tervét ismerteti. A takarmánykivitel korlátozására irányuló indítvány tárgyalásánál elhatározták, hogy a száritott szeszmoslék kivételét illetően ujjabb feliratot intézzen a pénzügyminiszterhez, hogy a szeszadótörvényt sértő miniszteri rendelet vonassék vissza. A szakosztályi előterjesztések és többrendbeli miniszteri leirat és átirat tudomásul vétele után az OMGE. belügyeire került a sor.

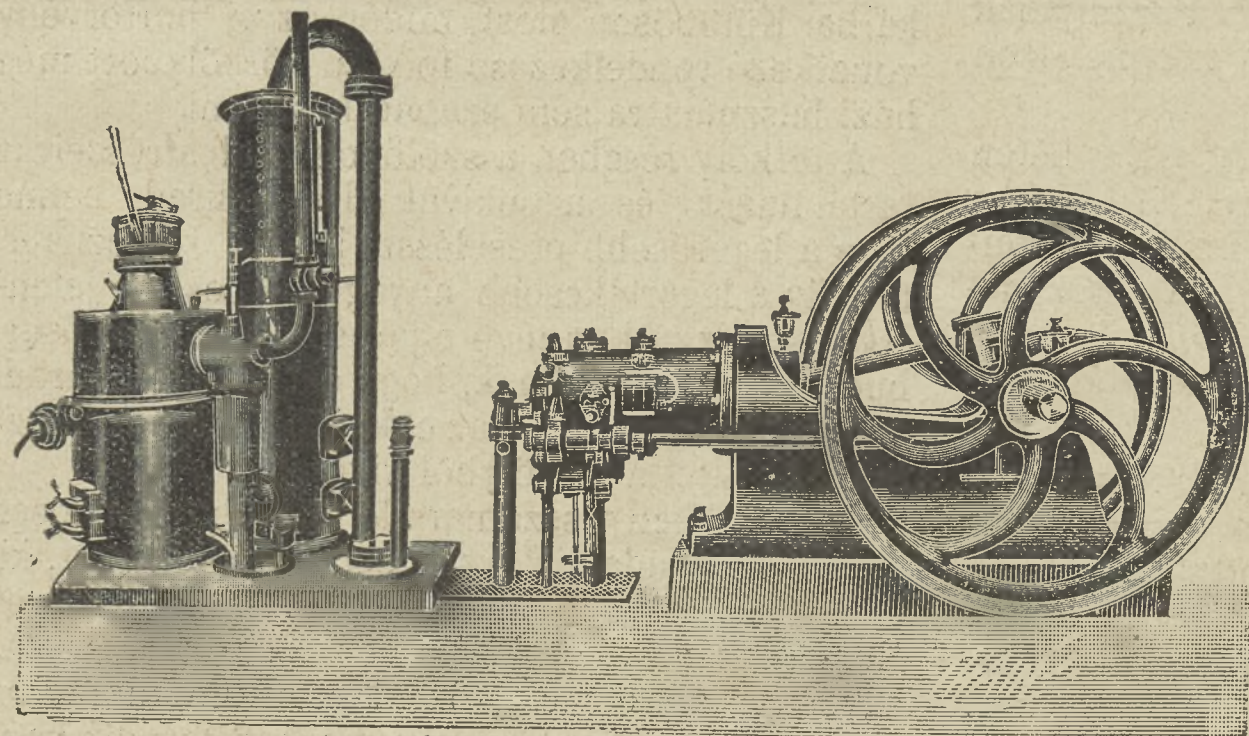
Dr. Mutschenbacher Emil titkár elsősorban a tagmozgalomról tett jelentés. Örvedetes tudomásul vették, hogy ez idő szerint az OMGE-nek 4689 tagja van, közötté 372 alapító, kiknek sorába legutóbb Frigyes főherceg lépett be 6000 koronás alapítvánnyal. Rubinek Gyula igazgató az OMGE. 1908/9. évi jelentését mutatta be. A vámügyi tanácsban való képvisellel az ig. választmány gróf Zselénszki Róbert, örgróf Pallavicini Ede és Rubinek Gyula igazgatót bizta meg. Az igazgató-választmány a dohánykivitel r.-társaságban való képvisellel Rubinek Gyula igazgatót, a gyapjuaukezióban pedig Lejthényi Sándort bizta meg. Rubinek Gyula igazgató ezután bemutatta az országos állatkiállítás számadásait, melyek a kiállítás fényes erkölcsi és anyagi eredményéről tanuskodnak. Végül felkérte az országos állatkiállítás átirata kapcsán a választmány gr. Károlyi Mihály elnököt, hogy a régebben tervezett állandó tenyészállatvásár ügyében a kormánytól kellő lépéseket tegye meg, amit az elnök annál inkább megígért, mert Ausztriában az állatértékesítési központ szervezésére nagy áldozatokkal készülnek.

Az osztrák vasuti tarifa ellen. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya f. hó 20-án foglalkozott az osztrák vasuti tarifareform sérelmes intézkedéseivel. A szakosztály Károlyi Mihály gróf előterjesztéseit magáévá tette. Zselénszki Róbert gróf újra szakosztályi elnökké megválasztatván, elfoglalja az elnöki széket. A magyar malom-egyesületet az ülésen Bacher Emil képviselte, aki előadta, hogy a magyar liszt az osztrákok önkényes eljárása következtében a vámkülföldről kiszorult. Sürgette a reexpediciós kedvezményt, amiben az OMGE is pártját fogta a magyar malomiparnak. Az egyes felszólalók azonban hangoztatták, igen helyesen, hogy az OMGE ne csak a fővárosi, hanem a vidéki malmok részére is követelje a reexpediciós kedvezmény megadását.

Szilassy Zoltán, a szakosztály előadója, részletesen ismertette az osztrák vasuti tarifareform sérelmes intézkedéseit, előterjesztette javaslatát, mely szerint kérte, hogy az OMGE. közgazdasági szakosztálya határozatban mondja ki, hogy:

1. az osztrák kormányának az osztrák államvasutak vonalain 1910. évi január elsejei érvényre megállapított új tarifája a magyar érdekekre nemcsak káros, hanem az Ausztriával fönnálló vám- és kereskedelmi szerződés szellemével is ellentétes, miért is csatlakozik ahhoz a tiltakozáshoz, melyet a budapesti ipar- és kereskedelmi kamara kérésére a magyar gazdasági érdekképviselők ez évi október 8-iki közös értekezlete kifejezett és csatlakozik ahhoz az országos mozgalomhoz, melynek célja az osztrák tarifa-reform káros hatásának ellensúlyozására a szükséges intézkedések létesítése;
2. különösen tiltakozik a gabona- és lisztszállítás díjtételének a nagy távolsági viszonylatokban való mértéktelen fölemelése ellen, mely az osztrák tarifareformnak Magyarország ellen harci jellegű kölcsönöz;
3. nyomatékosan tiltakozik az osztrák kormányának Marchegg-től a Brünnön túl északra fekvő viszonylatokban a kilométer távolságnak 50 m.-ig terjedő igazolatlan fölemelése ellen, amelylyel a magyar határon vasuti díjszabási autonóm jogának leple alatt a magyar gabona és lisztkivitt valósággal védővámval terheli meg;
4. kívánatosnak tartja, hogy az osztrák és a magyar államvasutak vonalán fönnálló refakciák a két kormány egyetértésével és fokozatosan megszüntessenek, mert a mai refakcia-rendszer az állami hatalom tultengésére vezet és a verseny egyenlőségét idézi elő. Az osztrák tarifareform káros hatásának ellensúlyozására követeljük, hogy: a magyar kormány a magyar malmoknak a már ismételt kért reexpediciós kedvezményt engedelmzi és általában gabonánk és lisztünk versenyképességének biztosítása végett a nagy távolságban előállított díjmelkedést a Máv. vállalja magára és ezért magát más módon kárpótolja: a magyar kormány a rendelkezésére álló összes eszközökkel igyekezzék az osztrák támadást visszaverni és megtorolni; a igazgató-választmány útján kéressék föl a m. kir. földmivélsügyi-, kereskedelemügyi és pénzügyi minisztérium, hogy a fenti határozatok értelmében a magyar közgazdasági érdekek megvédelmezésére a szükséges intézkedést tegye meg.

A Mezőgazdák Szövetkezetének kimutatása beszámol legutóbbi működésének eredményéről. A szövetkezet közeledik tizenhetedik üztelvének lezárásához. A szövetkezet elnöke: Esterházy Miklós herceg, alelnökei pedig Barcza Károly és Pallavicini Ede örgróf. Az igazgatóság valóban nagy munkát végzett e szövetkezet felvirágoztatása érdekében. A szövetkezet tavalyi forgalma a hét millió koronát jóval felülhaladta s évi nyereség czimén 70.126 koronát oszt föl a szövetkezet tagjai között. A szövetkezet igazgatósága élénk részt vett a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének megalakításában. Megelégedéssel említi a szövetkezet ismertetője a múlt év legfontosabb eseményének, az adó-reform megalkatásának ügyét, mely a szövetkezetekre általában fontos újítást hozott azzal, hogy az 5 százaléknál nagyobb osztalékot nem fizető szövetkezetek kereseti adóját 5 százalékban állapítja meg. Érdekes megismerni a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének szervezetét, mely Perczel Ferenc vezérigazgató, Harsányi Oszkár igazgató vezetésével nagyarányú gabona, erőtákmány, tenyészállat-fogyasztási áru, műtrágya, vetőmag, szőlészeti és borértékesítő, gép, biztosító és díjszabási osztályai útján szolgálja a tagjai sorába tartozó gazdákat. Taglétszáma 1601,

Az eredeti angol

„The National” szívógázmotorok

„The Robson” nyersolajmotorok

„The Mirrlees Diesel” Dieselmotorok

magyarországi vezérképviselősege

Szücs Ödön cégénél, Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Egyszerű kezelés! Megbízható, olcsó üzem! Szolid angol kivitel!
Jutányos árak! Előnyös fizetési feltételek!

Kívánatra Angolországhól közvetlenül a vevő címére szállítatom a gépet.

BENZINMOTOROK. BENZINLOKOMOBILOK.

megpenészesedik a törköly. Ezért ne sajnáljuk a munkát a betaposásnál, hanem lábbal és sulyokkal addig tapostassuk a míg teljes bizonyosságot nem szerzünk arról, hogy a törköly légmentesen be van taposva. Ha a tartány megtelt, úgy egy réteg zöld szőlőlevelet helyezünk reá, azután pedig homok vagy agyaggal légmentesen lezárjuk. Ily módon a törköly hónapokig, minden romlási veszély nélkül eltartható.

A törköly kifőzésére kétféle eljárást alkalmaznak. A szárát és a kilugozó eljárást. Az első abban áll, hogy a kipréselt törkölyt kádokban vagy gödrökben erjedni hagyják, és a mint erjedésbe jött, a főzőüstbe viszik, vizet öntenek reá, és kifőzik. De ez nem ajánlatos, mert erjedés helyett könnyen ecetesedés és penészesedés állhat be. Ajánlatosabb a kilugozó eljárás, a melynél a törkölyt vízzel keverik össze, mindaddig, míg az összes czukor ki nincs vonva belőle. Ehhez a folyadékhoz *esetleg* hozzáadunk még czukrot, hogy könnyebben jöjjön erjedésbe és a mikor kiejert, lepárlás által kivonjuk belőle a szeszt.

Azon szőlősgazdáknak, a kik sok vörös és ke-

vés fehér bort szüretelnek, ajánlhatom, hogy a kipréselt fehér bortörkölyt keverjék azon frissen a mint a présből kijön a vörösborczeferébe. Az erjedés kivonja azután a fehér törkölyben visszamaradt czukrot.

Nagyon öreg s ezáltal üres és száraz vagy szinteleonné vált vörös borokat könnyen javíthatjuk szüret alatt, ha a friss bortörkölyre felhajtjuk őket és 24-48 óráig rajta hagyjuk.

A czukron, illetőleg szeszen kívül azonban még sok más értékes anyag is van a törkölyben, de ezek kivonása csakis gyári uton történhetik.

T. A.

Uj népszámlálás és statisztikai fölvétel Amerikában. Egy újabb hozott törvény értelmében a jövő évi április hó folyamán cenzust tartanak az amerikai Unió összes államaiban. Ez a cenzus pedig népszámlálással kapcsolatos statisztikai összeírást jelentvén, eszerint kilátás van arra, hogy a jövő év végén meg fogjuk tudhatni az amerikai mezőgazdaság autentikus legfrissebb adatait, a mi hogy meglepő haladásról teszen csak tanuságot, az szinte kétségtelen.

N. D.

A norvég salétrom. Az első salétromgyár, mely 40.000 vizeses lóerővel salétromsavat állít elő, a múlt év első hónapjaiban lépett teljes munkába. Swelgfo-Notodvenben (Norvégia) 25.000 métermáza salétromot gyártott, melyet a francia, norvég és német gazdák foglaltak le. Jövő évben a másik hasonló gyár fog működésbe jönni, Saaheim és két év múlva Norvégia körülbelül 1,500.000 m. m. salétromot lesz képes évente gyártani. A norvég társulat tulajdonában 6 hatalmas vizeses van.

Swelgfo	40.000	lóerő
Lienfo	15.000	"
Rjukan	226.000	"
Vamma	55.000	"
Tissé	80.000	"
Matre	83.000	"

Norvégiában 500.000 lóerő fog e salétromgyártás céljaira szolgálni. A kísérletek, a miket a norvég salétrommal mint trágyával tettek nagyon kedvezők és az egyenrangúságát igazolják a chilivel.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordódy Lajos.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncél-lemezekkel,
□ acélgerendelylyel,
☛ állítható szarvakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,
háromtagu és egytagu hengerek,
Superior sorvetőgépek, triórök.

UMRATH és T^{SA}

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

A gazda tizparancsolatja

szép nyomással, ingyen kapható bérmentve postán, Ubald v. **Trnkóczy gyógyszerésztől, Laibach, Krain, Ausztria.**

Eladó

ház Budafokon, Erzsébet-utca 25. 2 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségek, vízvezeték, nagy udvar. Az átvételhez 2000 frt készpénz szükséges. Ajánlatok ezen lap kiadóhivatalához kéretnek 922. szám alatt.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirnevsebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
Budapest,
VII., Erzsébet-körút 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból.

Diszkertkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő faiskolától. Tulajdonosa Copony Ede, Körmen. 120 fajta tűlevelű fák, lombfák, sorfák, díszcserjék kaphatók.

Slavoniai vető-tölgymakkot

és pedig kiváló minőségű kocsános és kocsántalan tölgymakkot (Quercus pedunculata és Quercus sessiliflora) **szavatolt csirázóképességgel** úgy az őszi, mint a tavaszi időnyre, a slavon erdőség világhírű vinkovcei erdőkerületéből, továbbá vetőbükkmakkot Fogus silvatica minden mennyiségben szállít Jakob Spitzer Vinkovce, Slavonia.

SERTÉSELDADÁSOK ÉS VÉTELEK
legjobb és legpontosabb eszközöknek
úgy sovány mint hizott állapotban

Telefon 97-05. Telefon 97-05.

URL REZSŐ
Sertésbizományosnál Budapest VIII ker.
Népszínházutca 22 szám Polgári serfőzde bérpalota.

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítésiük, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyegek, halinacsizmák, zöld munkászubonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyerges, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepülőszarak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlhaller 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

BIRTOKOK bérletre és eladásra nagy számban vannak bejelentve **Poszvek Nándor** gazdasági szakirodájánál Szatmáron. Közvetítés a legszolidabb alapon.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ara 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 kor.** Utánvétellel küldve **3.65 kor.** Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Muzeum-körút 7.**

Langenberg Ede, bőröndös, Budapest
Váci-körút 38. szám.

Utazási bőröndök, női kézi táskák, dohány- és levél-tárczák. Saját gyártmány.

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobилоk

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyőri ellenőrzés, adómentes benzin kérvényezése stb. **nem szükséges.**

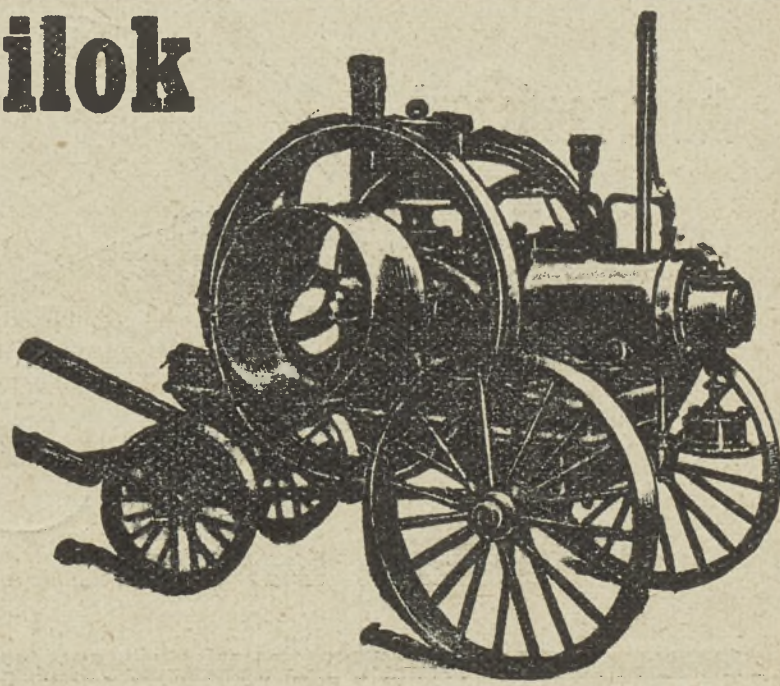
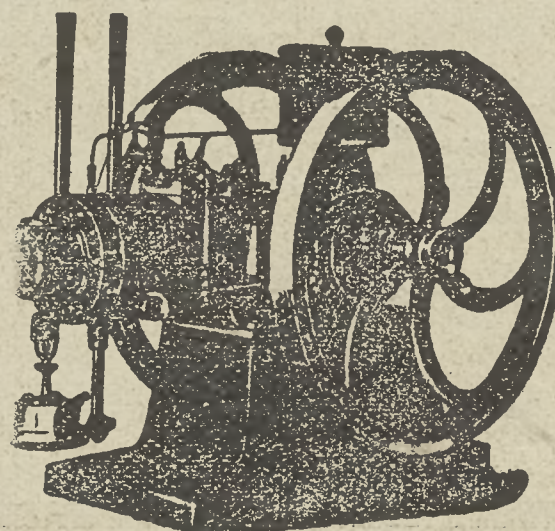
Üzemköltségek:

á motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2¹/₄—1¹/₂ fillér **SAVATOSSÁG** mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

☛☛☛☛☛ Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad ☛☛☛☛☛

Wohanka és Társa

Budapest, VI., Váci-körút 76. ☛ Hazai gyártmány.

Magyar szabad. 41461 sz.
Orosz szabad. 13184 sz.

Osztrák szabad. 24190 és 36532 sz.
Német szabad. 171497 és 197235 sz.

„REKORD II.” szab. sorvetőgép

a losonezi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya

sorba vet — sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet
eredményez.

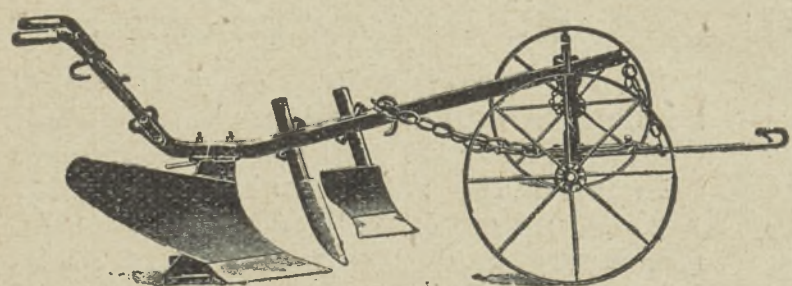
A sorbatrágyázás
által kb. 50% mü-
trágya megtakarítás
érhető el.

Könnyű súlyú és sokoldalúan használható vetőgép. Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul.

Uradalomnak szívesen küldjük próbára gépeinket.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

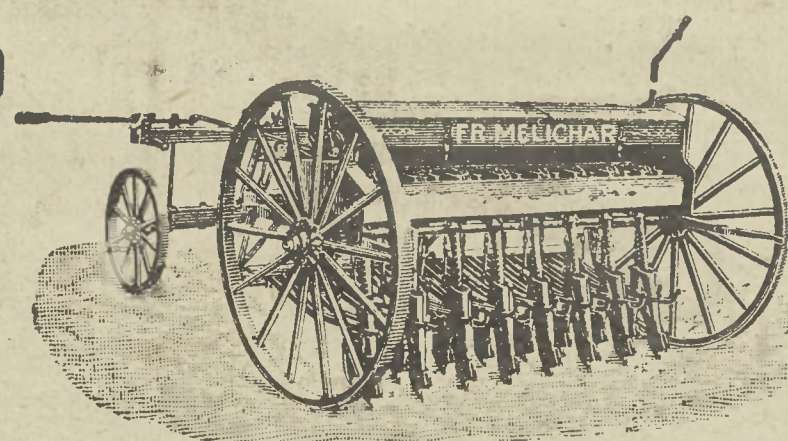
A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32.

Bächer - Melichar

Rudolf

Ferencz

gyára ajánlja
utólérhetetlen

gyártmányait, elsőrendű anyagból készült,
tökéletes szerkezetű

egy- és többvasu egyetemes aczélekéit,

aczelboronáit, répa- és burgonyakiszántóit,
cultivátorait és minden egyéb talajművelő

eszközeit.

páros soru „Unicum Drill”
páratlan soru „Fortuna Drill”

vetőgépei

felülmulhatatlanok

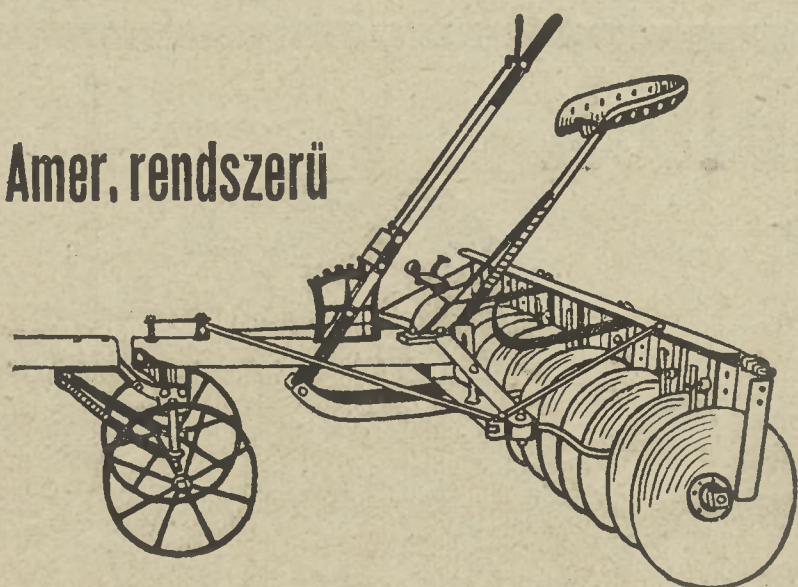
Értéktelen utánzatoktól tessék óvakodni!

UJDONSÁG!

IMPERATOR

mütrágyaszórával egyesített
sorvetőgép.

Amer. rendszerű

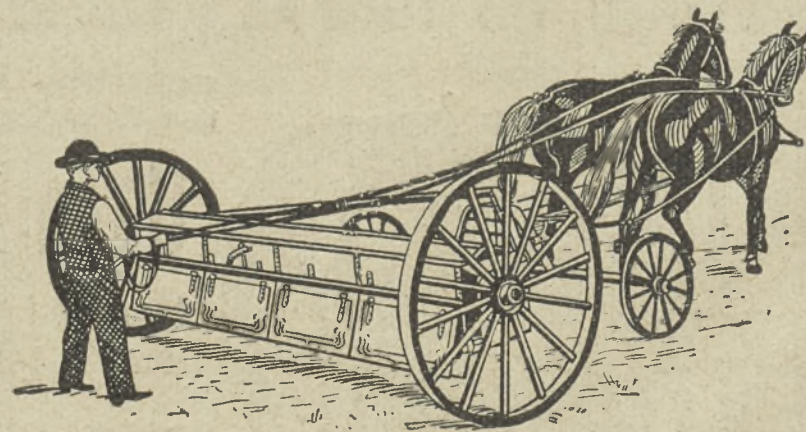
Tárcsás boronáit.

BUDAPEST

VI., Nagymező-u. 68.

Árjegyzékkel vagy árajánlattal

készséggel szolgálunk.

Mütrágya-szóró.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XXV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve. Huszonötödik Sorsjáték. 110,000 sorsjegy, 55,000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1909. nov. 18. és 20.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1909. dec. 14., 15. és 16.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1910. jan. 11., 12. és 13.		Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1910. febr. 8., 9. és 10.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1910. márc. 2. és 3.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1910. március 23-tól április 21-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 1.000.000 Egy millió korona.	
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	1 à	90000	1 à	100000	1 Jutal.	60000
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000	1 à	30000	1 à	30000	1 Kor.	40000
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000	1 à	20000	1 à	20000	1 nyer.	20000
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000	1 à	15000	1 à	15000	1 à	10000
3 à	2000	3 à	3000	3 à	10000	3 à	10000	3 à	10000	1 à	8000
5 à	1000	5 à	2000	5 à	5000	5 à	5000	5 à	5000	1 à	6000
8 à	500	8 à	1000	8 à	2000	8 à	2000	8 à	2000	1 à	5000
30 à	300	20 à	500	10 à	1000	10 à	1000	10 à	1000	1 à	4000
100 à	100	110 à	300	120 à	500	120 à	500	120 à	500	2 à	3000
3350 à	40	4350 à	80	4850 à	130	4850 à	170	3850 à	200	2 à	2500
3500 nyer.	K 263,000	4500 nyer.	K 528,000	5000 nyer.	K 916,500	5000 nyer.	K 1.120,500	4000 nyer.	K 1.076,000	2 à	2000
										4 à	2000
										5 à	1500
										25 à	1000
										50 à	500
										405 à	200
										760 à	100
										1140 à	50
										30600 à	200
										33,000 nyer. és jutal.	K 10.555,000

A melyik ezen 500 nyeremény közül utolsónak húzzatik ki, kapja a jutalmat.

Az I. osztály huzása **1909. november hó 18. és 20-án** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1909. évi október hó 24-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács.

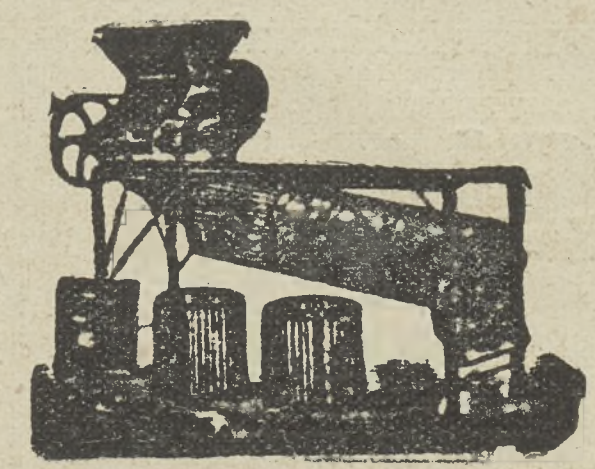
Hazay.

„RAPID“
műtrágyaszóró - készülék
1909. évi július hó 1-től fogva
46 koronáért kapható.
Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:
Weisz Jakab
a szabadkai műtrágya-gyár és a „Tubular“
amerikai tej-separátor művek vezérkép-
viselője
Budapest, V., Lipót-körut 7/K. szám.

Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát
szállít elsőrendű minőség
ben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska).

GŐZEKÉK,
gőz uti hengerek és uti mozdonyok
cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek
társaság vasműveiből.
A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szak-
tanácsossal készséggel szolgálunk.
Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oes-
terreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesell-
schaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy: az osztrák
bánya- és kohászati társaság magyarországi
képviselőéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő,
Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnek.**

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN**
elismert gondos kivitelben szállít:
szecskavágógépeket,
répavágókat, darálókat,
takarományfüllesztőket,
Tornado kukoricaszártépő-
ket, morzsolókat,
burgonyamosógépeket, teljes takar-
mánykamra-berendezéseket.
* Főraktár: * BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a sz.
* Fiókraktár: * DEBRECZEN és TEMESVÁR.

Stahel és Lenner
Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár
BUDAPEST.

Ajánljuk TRIEURJEINKET
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-
KET gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden
fajta LEMÉZROSTA gőz-
cséplő gépek számára.

BÁRDOS és BRACHFELD

MŰSZAKI ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT.

BUDAPEST VI. GYÁR UTCZA 5 SZ.

MOTOROSZTÁLY:

**BENZINMOTOROK, BENZINLOCOMOBILOK,
ÉS CSEPLŐKÉSZLETEK, SZIVOGÁZMOTOROK,
MAGAS NYOMÁSÚ NYERSOLAJMOTOROK.
MALOM BERENDEZÉSEK.**

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Táviratozim : — **Lópokróc elönyarájánlat!** —
Pokrócotelep Somogyssill.

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. — Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és áruink elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

1. sz. legjobb minőségű, 185 cm. hosszú, 160 cm. széles, ára . . . . . 4 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 140 cm. széles, ára . . . . . 3 frt 50 kr.
3. sz. jó minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára . . . . . 3.— frt

darabonként minden kívánt színárnyalatban.

Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég sem szállíthat.

Kiváló tisztelettel
„Sohr“ Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe, Somogyssill.

ASODRONYŰVEGES ISTÁLLÓABLAK

★ UJDONSÁGOK ★

A REFORM MELEGÁGYABLAK

EZEN, VALAMINT MINDENMŰ VASSZERKEZETI MUNKÁLATOKAT ELVÁLLAL ÉS ELKÉSZÍT **FARKAS és TÁRSA** VASSZERKEZETIGYÁRA

BUDAPEST VI. LEHEL UTCA 8. TELEFON 62-70.

85 gyakorlati tapasztalatok alapján készít: Pálmaházakat, növényházakat, téli-kerteket, továbbá a Farkas-féle „REFORM” melegágyablakokat, melyek minden eddig felülmúlnak. A növényházak és téli-kertek tervezésénél Bernolák Gábor ur, budapesti neves kereskedelmi kertész gyakorlati szak-tudásával közreműködik.

Farkas és Tsa
Budapest,
VI., Lehel-utca 8/g.

AMEZŐCSZÁDK ZUHATÁCKUTJA

AGAZDASÁGBAN NÉLKÜLÖZHETETLENEK

Teletetésre

80—100 darab tinó vagy üsző kerestetik.

Megkeresések következő címre intézendők: „Gazdasági intézőség Gombospuszta, u. p. Nagyida, Abaujmege.”

Legjobb tejkannák

tejhűtőkés tejgazdasági eszközök kaphatók

Első magyar tejgazdasági gép- és eszköz-gyár

FUCHS és SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-utca 7

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Régi mangalica

(Báró Simonyi-féle vadász) törzsnájamból 30 db 8 hónapos **tenyészkan és kocza** van eladó, dbja 100 kor. loco, Poland-china x Yorkshire **tenyészkan és kocza** malaczkok választott korban, 20 kor. darabja, 4—8 hónapos 1 korona kilója, sárga, fekete és tarka színben. Országosan törzskönyvezett telivér **berni bikák** 600—700 korona árban. **Kralovánszky Kálmán, Seprős, Aradmegye.**

Wilster Marsch tenyészmarha

kapható a következő ezimen: J. Wilkens Dammfleth b. Wilster, Schleswig-Holstein. Faj és tulajdonságok iránti felvilágosítás bekérhető a **herceg Esterhazy-féle főbérnökségtől** Kapuvárott, Sopronmegyében.

MRAVKO JÓZSEF puskaműves
BUDAPEST,
VII., Károly-körut

Raktáron tart mindenmű vadászfegyvert és revolvert. — Javitások és töltények lelkiismeretesen készíttetnek.

Az Ásványi-féle szabadalmazott

tengeriszártépőgép

az egyedüli szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. Az egyedüli gép, melylyel **takarmányrépa, répafejek** levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felapríthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető**, mint az „Ásványi“-féle tengeriszártépőgéppel. 1909. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„NICHOLSON”

gépgyár részvénytársaság,

BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 17.

Árjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve. ■■■

NAGYENYED-RE
 Alsófehér m. forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemetek,
 Sétányfák, Diszcserejék, Túlevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok (I. ssim áru)
 Európai és amerikai sima és gyökeres vesszők (Oktató d. szárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Tarsai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

ELADO

ezer mtrmázsa kitünő, szép zöld, vékony-száru, saját termésű **here széna.**

Takács Bálint, Makó
 Szent István tér 3017. sz.

Bámulatosan olcsó kerítések!
 Hazai gyártmány!

Páratlanul szélesre. Rendkívül könnyen kezelhető.

Számtalan elismerésvél **HUNGARIA-SODRONYFONAT** bizonyítja a szabadalm. kiválóságát, mely felülmulhatatlan.

Horganyozott sodronyból készül! Nem kell befesteni! Ára négyzetméterenkint 30 fillér és feljebb.

Megrendelhető a kizárólagos készítőnél:
HAIDEKKER SÁNDOR sodronyszövet fonat- és kerítésgyárában

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/6

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás!
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„DERBY“ melasse erőtakarmany.
 Felülmul és pótol minden más takarmányt. — Tartalmaz: melassét, buzakorpát, szárított répaszeleteket. — Lovak és hizók részére nagyon ajánlható erőtakarmany.

„MILKA“ melasse erőtakarmany.
 Tartalmaz: melassét, szárított sörtörkölyt és buzakorpát. A legjobb tejelő takarmány tehének részére.

GAZDÁK! Utasítsunk el minden melasseval kevert erőtakarmanyt, melynek hordozó anyagát az eladó titkolja. A „Derby“ és „Milka“ erőtakarmanyok összetételeért szavatol az **Erőtakarmanygyár részvény-társ.**

Központi iroda: BUDAPEST, V., Nádor-utca 30. szám.

CSERNEK LAJOS
 kocsilámpa-készítő

Budapest, VIII., Róth Szilárd-utca 40.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Kocsigyártás.

Budapesti kovacs- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló **Kocsi Árucsernok Szövetkezet**

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
 Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

Stadel-Torkos földmérő - taliga
 Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárában, Győrött.

A TEJ

azon termény, melyet a gazda mindentől leggyorsabban értékesíteni tud. Fontos azonban a tejet a legnagyobb hasznot hozó módon értékesíteni s ez csakis úgy érhető el, ha a tej a „Tubular“ separator által tejfőltetik, mely által a legjobb és legtöbb vaj nyerhető. — A „Tubular“ a tejből hozandó hasznot circa 23—60%-al emeli! A „Tubular“ szerkezete állandó garancia alatt áll. — Öreg, másfajta separatorok fizetési törlesztéséig átvételnek. — Kérje a 47-ik számú katalógust, melyet díjtalanul, bérmentve küldünk.

Főképvisező Magyarország részére:
WEISZ JAKAB,
 BUDAPEST, V., Lipót-körut 7/G. sz.

„Tubular“ separatorok gőzturbinával vagy szíjhajtással specialitások :: és legjobbak ezen a téren. ::

Dió- és kőrísfa

10—100 darabszámra, de nagy mennyiségekben is vételre kerestetik. Utbaigazítással szolgál a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatala 925. szám alatt.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

HANGSZEREK

u. m.: hegedűk, gordonkák, cimbalmok, fuvolák, tárogatók, zongorák, gramfonok, csekély **HAVI TÖRLESZTÉSRE** kaphatók:

Nowotny J. cégnél, Budapest, VI., Nagymező-ú. 21.
 Kérjen hangszer-árjegyzéket!

AZ ŐSZI IDÉNYRE

ajánlom legkitünőbb takarmány-előkészítő-gépeimet, u. m.:

Kézi, járgány- és gőzhajtásra alkalmas **szeceksavagó-gépek**, eredeti amerikai „OHIO“ **tengeriszártépő-gépek**, melyek szeceksavagásra is jól használhatók, csöves tengeri darálásához is jól alkalmas **darológépek**, különböző nagyságú **répavágógépek**, „REFORM“ **burgonyaagózőlők**, és golyós és hengeres csapágyakkal bíró fedett biztonsági járgányok.

Raktáron tartanak a **Rudolf Sack** gyár elismert legkitünőbb ekéi, vetőgépei és talajmivelő eszközei, valamint a **Deering-féle** tárcsásboronák, önműködő metszőkészülékkel bíró **szalmakötél-fonógépek** és legnagyobb munkaképességű **burgonyaosztályozó gépek.**

Árjegyzékkel kívánatra készségesen szolgál:
PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzlete
 Bpest, V., Váci-körut 52.

Az országos állatkiállítás pavillonjain használatban volt új kazal-, gép-, szekér- és repcze-ponyvák 40% engedménnyel kaphatók. NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. sz.

Zsák- és ponyva-kölcsönző intézet, manilla, kézi kéveköttő és kötélgártás. — Telefon 35—92. — Záviraiczim: Nagela.

MEGHIVÓ

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNEK

1909. évi október hó 28-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor, Budapesten, az Alkotmány-utca 31. számú ház földszintjén tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. évi július 1-től 1909. évi június 30-ig terjedt üzletévről a zárómérleg bemutatásával.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a nyereség hováfordítása iránt, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése tárgyában.
4. Az igazgatóság tagjai ülésenkénti költségeinek és a felügyelő-bizottság illetményének megállapítása.
5. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlésére 5 tag kiküldése.
6. Elnök és igazgatósági tagok választása.*)
7. A felügyelő-bizottság négy tagjának választása.*)
8. Esetleges indítványok.

BUDAPESTEN, 1909. október 12.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

Minden tag a közgyűlésen meg nem jelenése esetén képviseltetését meghatalmazás után a szövetkezetnek a közgyűlésen megjelent egy másik tagjára ruházhatja. A meghatalmazás minden egyes meghatalmazó által külön kiállított igazolvány alapján történik, melynek alakját az igazgatóság esetről-esetre határozza meg. Gazdasággal foglalkozó tagok a közgyűlésen való képviseltetéssel írásbeli meghatalmazással jószágigazgatójukat, esetleg más gazdatisztjukat is megbízhatják. Jogi személyek és erkölcsi testületek a közgyűlésen megjelent egy törvényes képviselőjük által gyakorolják közgyűlési jogaikat. Minden üzletrész egy szavazatra jogosít, de egy tag sem gyakorolhat saját üzletrészeit, illetve meghatalmazás alapján együttesen és összesen 50 szavazatnál többet. *) A kilépő tagok újból megválaszthatók.

TARTOZIK

Mérleg-számla

KÖVETEL

VAGYON	Korona		TEHER	Korona	
	fillér	fillér		fillér	fillér
Pénztári készlet — — — — —	51306	35	Szövetkezeti alaptőke — — — — —	837400	—
Künnlevő utánvétek — — — — —	21609	59	Tartalékalap — — — — —	260000	—
Értékpapirkészlet — — — — —	58940	—	Tagok vásárlási visszatérítési tőkék	314138	91
Váltókészlet — — — — —	996005	26	Hitelezők — — — — —	1970262	—
Árukészletek — — — — —	778787	48	Folyószámlabetétek — — — — —	1391427	15
Adósok — — — — —	4625248	05	Tisztviselők és szolgák nyugd. int.	364429	68
Felszerelési ingóságok — — — — —	200	—	Adósok fedezeti váltói — — — — —	1390298	25
Letétek — — — — —	313408	51	Szövetk. ingatlan jelzálogkölsöne	97506	37
Alkotmány-u. 29. sz. szöv. ingatlan	193947	20	Letéteményesek — — — — —	313408	51
			Be nem váltott részjegyszelvények	30455	44
			Rendelkezésre álló nyereség — —	70126	13
	7039452	44		7039452	44

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség-számla

KÖVETEL

VESZTESÉG	Korona		NYERESÉG	Korona	
	fillér	fillér		fillér	fillér
Személyzeti fizetések — — — — —	184451	78	Áthozat 1907/1908. üzletévről — —	3959	91
Vállalati adó — — — — —	19184	97	Áruszámlákon — — — — —	346875	81
Általános üzleti költségek — — — — —	90477	95	Kamatszámán K 61161·26		
Leirandó követelések — — — — —	9945	26	le betéti kamat K 36187·28		
Ingatlan-adó — — — — —	3401	58	Tőkekamatadó K 3618·74 K 39806·02	21355	24
Jelzálogkölesön-kamat — — — — —	4178	54	Házbérfjövedelem — — — — —	9575	25
Rendelkezésre álló nyereség — —	70126	13			
	381766	21		381766	21

Igazgatósági jelentés: 1. A tagok létszáma: 1601 tag 4187 üzletrészszel. 2. Az üzletév folyamán kilépett: 26 tag 32 üzletrészszel, kilépését bejelentette 2 tag üzletrészszel. 3. a) befizetett üzletrész 4187, b) felmondott üzletrész 8, c) kifizetett üzletrész 32. **Évi forgalom:** 129.347,026 korona 57 fillér.

Kelt BUDAPESTEN, 1909. évi június hó 30-án.

Az igazgatóság:

Balló Dezső
főkönyvelő.

Herczeg Esterházy Miklós elnök,
Harsány Oszkár ügyvezető-igazgató,
Dr. Nagy Ferencz,

Barcza Károly alelnök,
Báró Ambrózy Gyula, *Dr. Bernát István,*
Reusz Henrik, *Gróf Széchenyi Bertalan,*

Örgróf Pallavicini Ede alelnök,
Hajós József, *Halász Zsigmond,*
Szilassy Zoltán,

Perczel Ferencz vezérigazgató,
Kodolányi Antál,
Tolnay Lajos.

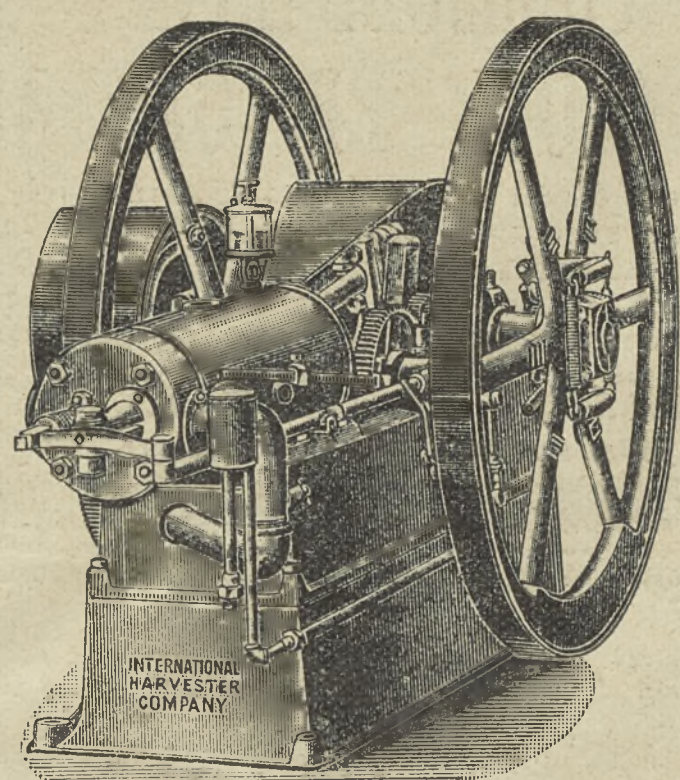
A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: *Zachár Gyula* elnök,

Eösz Ferencz,

Koppély Géza,

Szeleczky Iván.

I. H. C. benzine motor.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago, U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

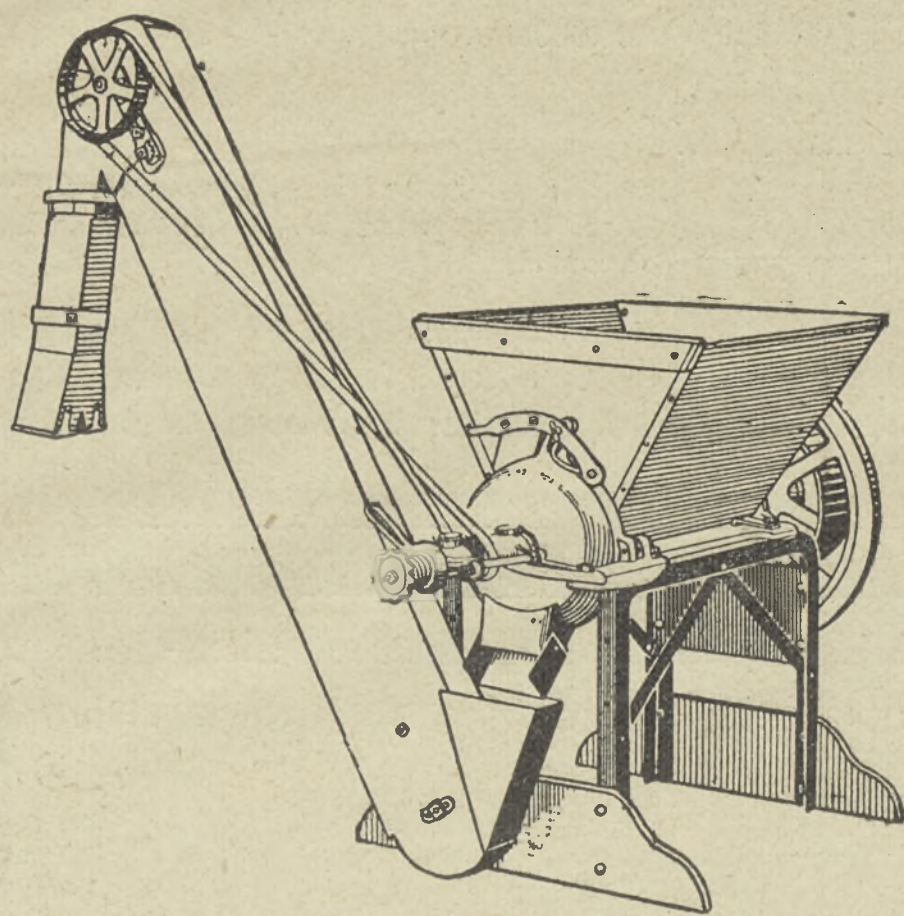
Budapest, V., Alkotmány-utca 12. sz.

I. H. C. BENZINMOTOROK

1—25 tényleges lóerővel stabil felállításra és lokomobil alakban mint takarmánykészítő, vízszivattyúzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.**

☞ Gazdasági célokra csakis az eredeti amerikai I. H. C. benzine motor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja. ☞

Teljes modern takarmánykamra-berendezést a legjutányosabb árban szállítunk és azok tervezését műszaki közegeinkkel díjmentesen végezzük.

„International“ egytetemes csövestengeri-daráló gép.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. **A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick**

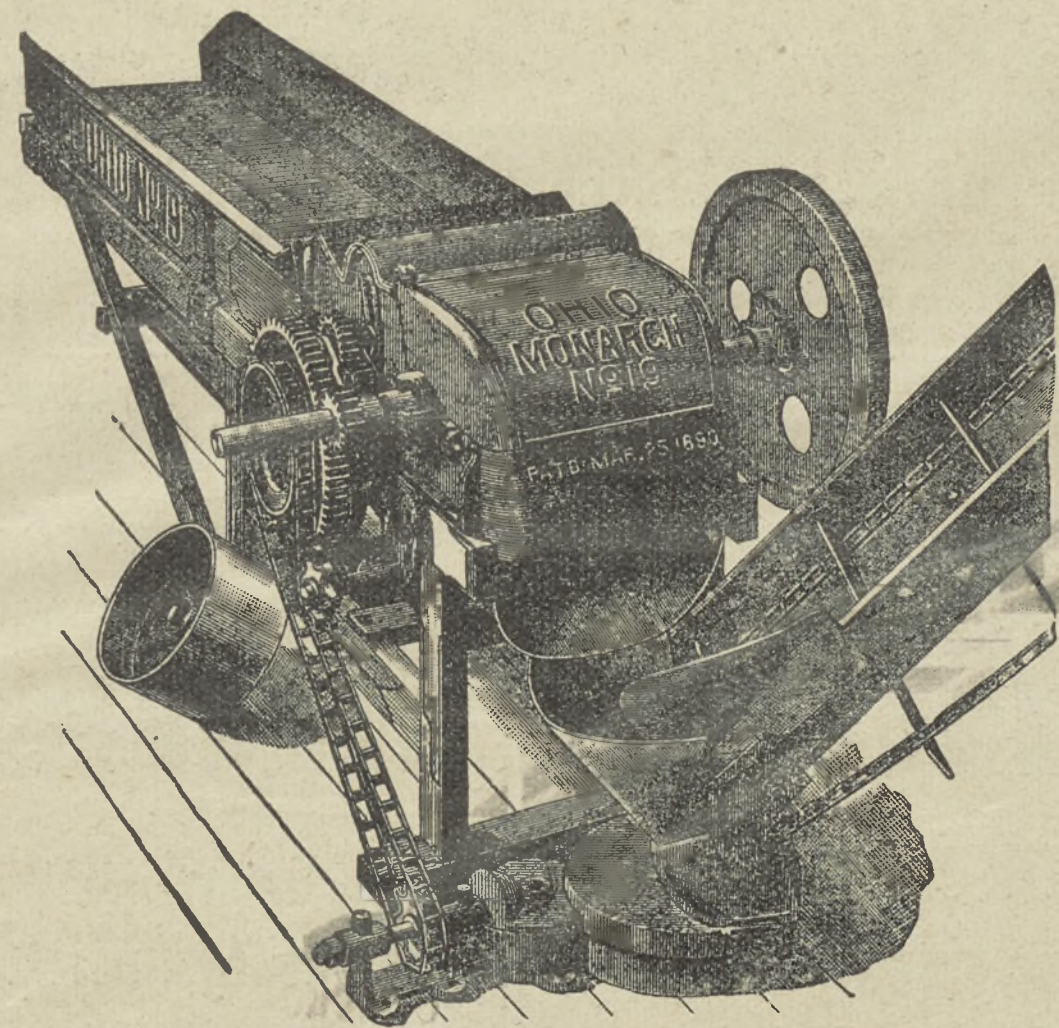
tárcsás boronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

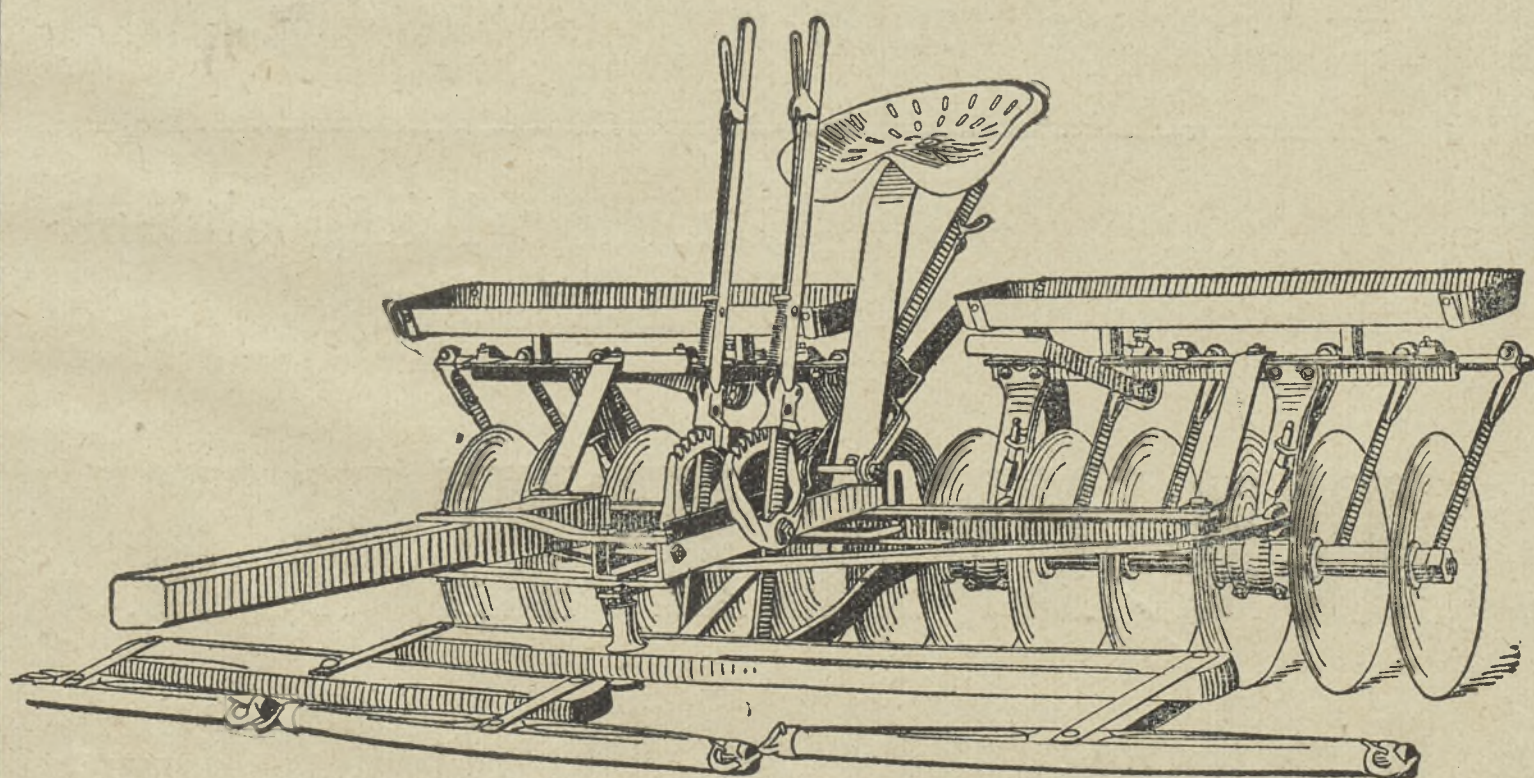
„OHIO“ = eredeti amerikai = takarmánykészítő gépeinket

államilag szubvencionált községek mint a legjobbnak bizonyult gépet óriási mennyiségben vásárolják.

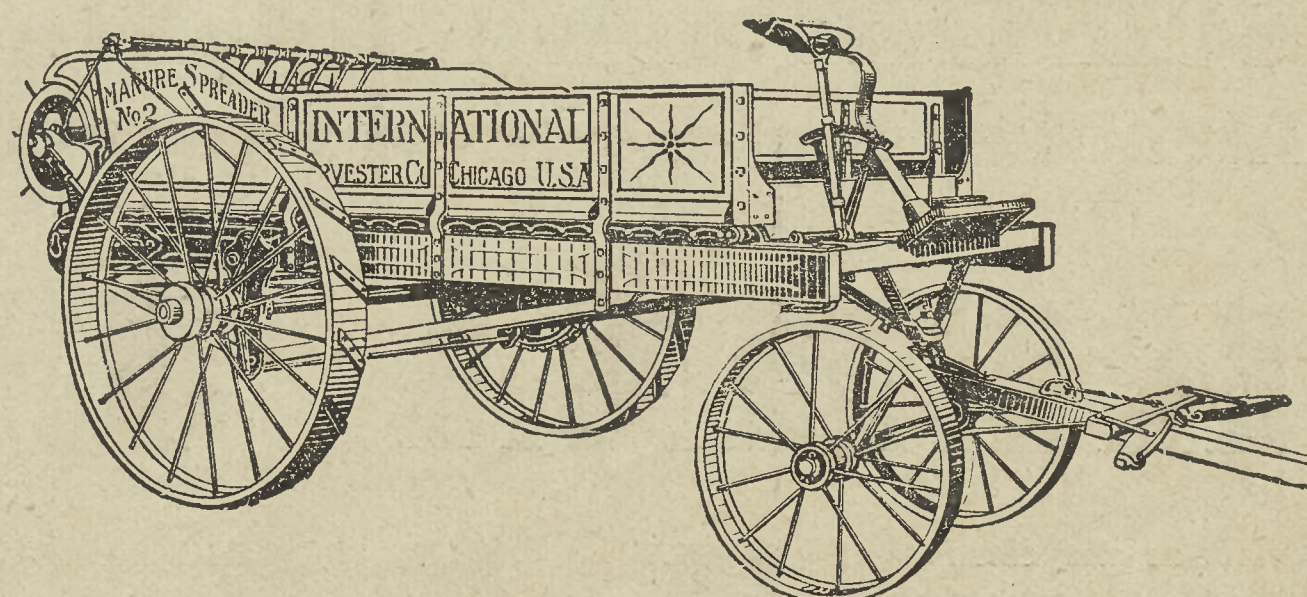
Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

„Ohio“ tengersizártépő gép.

Mc Cormick tárcsásborona.

„International“ istállótrágyaszóró kocsi.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemből való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasútállomással szemben.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

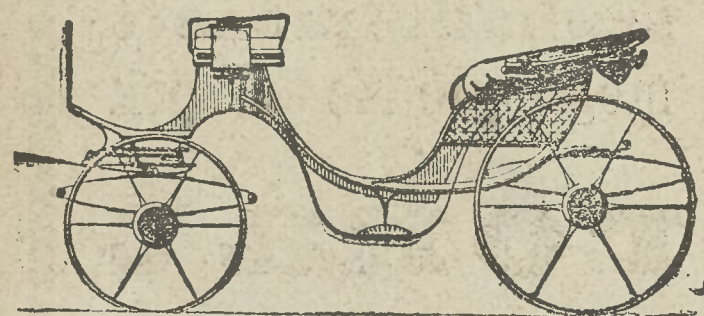
Alakult 1900.		Biztosítéki alap:		Alakult 1900.	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával				1,980.100— K	
Tartalékok				1,255.767'35 "	
		Összesen:		3,235.867'35 K	
1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg	61.730'60 "		
1902. " "	59.782'26 "	1906. " "	39.243'65 "		
1903. " "	109.331'73 "	1907. " "	41.877'32 "		
1904. " "	72.483'23 "	1908. " "	81.088'76 "		

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint. Az üzletredményben a biztosított tagok díjnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőleget úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőleget közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyancsak mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

HOMOK — ARANY

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, fal és padlólapok, csövek stb., Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva, Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin, a legkülönbözőbb árakban. — A 84. számú ismertetési broszúra ingyen. — Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett (Németország).

Haszonbér-árverés.

Alulírott zárgondnok közhírré teszi, hogy a vas megyei Alsószeleste, Ölbő, Hegyfalú és Pósfá községek határában fekvő s az alsószelestei 83., ölbői 150. és 474., a hegyfalui 119. és a pósfai 61. sz. tjkvekben fölvett, az alsószelestei hitbizományi uradalomhoz tartozó ingatlanok, amelyeknek területe 1200 négyszögölével számítva mintegy 5200 holdra rug, a folyó évi október 28-án délelőtt 10 órakor a sárvári kir. járásbíró hivatalos helyiségében megtartandó árverésen haszonbérbe fognak adni.

Az évi haszonbér kikiáltási ára 60,000 korona.

Utóajánlatnak nincs helye.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

A haszonbérlet tartama 16 év.

A további feltételek megtekinthetők a sárvári kir. járásbíró hivatalánál, a Magyar Földhitelintézetnél, Budapest, V., Bálvány-utca 7. szám és alulírott zárgondnoknál.

Korczenzendorfer Károly

végrehajtási zárgondnok

Budapest, II., Aibrecht-ut 9. szám.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOB B ÉS LEGJOBB HIRNEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Präussweller János

Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóra, főtálatója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

KEMNA

szabad. Forrógőzekéi

SCHMIDT mérnök doktor
hirneves füstcső-tulhevitőjével

KEMNA J. BUDAPEST,

Sürgönczim: **IV., Kossuth Lajos-utca 8.** Telefon 91-21.

minden más

nedvesgőz-, compound- és compound-tulhevitett **rendszer** úgy teljesítőképeség, mint tartósság tekintetében **messze felülmúlnak** és lényegesen kevesebb szenet és vizet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál